[illegible] Kitabxanası

BYTYN ӨLKӘLӘRIN PROLETARLARЬ, BIRLӘŞIN!

QOMMUNIST

ERMӘNISTAN Q(в)P MQ vә JQ-nin GYNDӘLIK OROJANЬ
ОРГАН ЦК И ЕК КП(б) АРМЕНИИ

23 IJUL
BAZAR
1939-çu il
№ 168 (2488)
QIJMӘTI 10 Q.

Ordenli vә medallь myәllimlәrә alovlu salamlar!

MӘHSUL JЬQЬMЬNЬ TEZ VӘ ITKISIZ TOPLAMALЬ

Respubliqamьzьn sosialist tarlalarьnьn staxanovcu qabaqcьllarь әkdiklәri bol Stalin mәhsulunu qьzqьn bir surәtdә toplamaqdadьrlar. 20 aran vә daq әtaji rajonlarьn qolxozlarь өz bol mәhsullarьnь jьqьb qurtarmaq yzrәdir. Dәnli taxьl bitkilәrinin jьqьlma syr'әti hәr ilkindәn daha jyksәkdir.

Dәnli taxьl bitkilәrinin jьqьmь gedişini 1938-çi ilin ijul ajьnьn birinçi onbeş gynlyjy ilә myqajisә etsәk, bu il kecәn ilin hәmin vaqtьndan 7.000 heqtar artьq mәhsul toplanьlmьşdьr. Bu myvәffәqijjәt onunla izah olunur ki, geniş qolxozcu kytlәlәri YIQ(в)P MQ Maj Plenumu qәrarlarьnь dәrindәn өjrәnәrәk, өz işlәrini bu qәrar әsasьnda qurub, mәhsul toplanьşьna hәr tәrәfli hazьrlьqla başlamьşdьrlar.

Vaqarşabad rajon qolxozlarь mәhsul jьqьmьnь başa catdьraraq, bytyn qyvvәlәrini dөjym işlәrinә mobilizasija etmişlәr. Juxarь Ajnalь vә sairә qolxozlarьn ilk jekunlarь isbat etmişdir ki, bu il hәr bir heqtardan 16-18 sentner mәhsul gәtyrylyr. Ajrь -ajrь briqadalarda isә daha cox mәhsul әldә edilmәkdәdir. Qәmәrli, Әştәrәk, Vedi vә Hoqtemberjan rajonlarьnьn bir cox qabaqcьl qolxozlarь dәxi taxьl bicinini başa catdьrmьşdьrlar.

Vaqarşabad rajonunun bir cox qolxozlarь nәinki mәhsul toplanьşьnь başa catdьrmьşlar, hәtta dөvlәtә taxьl tәәhhydlәrini belә verib qurtarmьşlar. Rajonun partija, sovet rәhbәrlәri vә elәdә qolxozcularь dөvlәtә taxьl tәәhhydlәrini 25 ijula kimi başa catdьrmaq uqrunda bolşevik mybarizәsi aparьrlar.

Talin rajonunun staxanovcu qombajncьsь Aşot Niqojan joldaş gyndәlik planьnь 120-150 prosentlә өdәjir. Niqojan joldaş bә'zi gynlәrdә 22 heqtar mәhsul toplajьr. Qombajncь Haros joldaş hәr gyn 17 heqtara kimi taxьl bicir. Qotajq rajonunun staxanovcu qombajncьsь Barsam Harutjunjan joldaş hәr gyn 12 heqtar mәhsul toplajьr.

Respubliqamьzьn jyzlәrçә qolxozcularь 1940-çь ildә Ymumittifaq kәnd tәsәrryfat sәrgisinә iştirak etmәk ycyn haqq qazanmaq uqrunda, bu ilin pajьzьnda caqrьlacaq qolxozcularьn Ymumittifaq qurultajьnь jeni-jeni qәlәbәlәrlә qarşьlamaq mәqsәdilә, Ycynçy Stalin Beşilliji adьna başlanmьş sosializm jarьşьnь daha da genişlәndirmәkdәdirlәr.

Indi başlьça vәzifә, mәhsulu itkisiz vә vaqtьnda jьqmaq ycyn, işin nymunәvi tәşkilini, dөvlәt tәrәfindәn qolxozlarьn ixtijarьna verilmiş maşьnlardan sәmәrәli istifadә olunmasьnь tәşkil etmәkdәn ibarәtdir. Lakin Ermәnistan Xalq Torpaq Qomissariatьnьn Taxьlcьlьq Idarәsi vә texniki mexaniqlәşdirmә şө'bәsi elәdә bә'zi jerli partija vә sovet tәşkilatlarь maşьnlardan rasional vә maqsimum istifadә etmәk işini jaxşь tәşkil edә bilmәmişdirlәr vә bu mәsәlә ilә qәti mәşqul olmajьrlar. Torpaq Qomissariatь sosializm jarьşьnьn vә staxanov hәrәkatьnьn inkişafь işinin ştabь olduqu bir halda, qabaqcьl qombajncьlarьn mejdana cьxarьlmasьnda vә onlara hәr tәrәfli jardьm edilmәsindә geridә qaldьqь nәzәrә carpьr. Hәtta Torpaq Qomissariatь respubliqanьn ajrь-ajrь rajonlarьnda qombajnlarьn istehsal normalarьnьn neçә jerinә jetirmәsini belә bilmir. Bu kimi rәhbәrlik tәbii ki dөzylmәzdir.

Partija vә hөkumәtimiz dәfәlәrlә xәbәrdarlьq etmişlәr ki, dөjym işlәrini mәhsul toplanьşь ilә ejni vaqtda aparmalьdьr. Bә'zi rajon rәhbәrlәri isә bicini tamamilә başa catdьrdьqdan sonra dөjym işlәrini zәruri hesab edirlәr. Bu isә antidөvlәt vә antiqolxoz әhvalruhijjәdir.

Içevan rajonunda mәhsul jьqьmь olduqça geridәdir. Burada bicilmiş kylәşin dөjym işlәri biabьrcь bir vәzijjәtdәdir. Molotilqacьlara lazьmi texniki gөstәrişlәr verilmir. Bunun nәtiçәsindә dә molotilqalar coxlu prostoj verirlәr. Bu rajonda qoşqu hejvanlarьndan dәxi pis istifadә olunur. Mәhsulun itkisinә, maşьnlarьn prostojuna qarşь rajon rәhbәrlәri qәt'i tәdbirlәr gөrmyrlәr. Qotajq maşьna traqtor stansijasь işçilәri mәhsulu vaqtьnda jьqьb başa catdьrmaq ycyn hamьsь bir adam kimi mybarizәjә qoşulmamьşlar.

Mәhsul toplanьşьnьn gedişi Vedi rajonunda dөzylmәzdir. Bu rajonda 20 gyn myddәtindә hec bir qolxozda mәhsul toplaşьnь başa catdьrьlmamьşdьr.

Respubliqanьn partija, sovet tәşkilatlarь vә elәdә torpaq orqanlarь rәhbәrlәri jaxşь başa dyşmәlidirlәr ki, partija vә hөkumәt tәrәfindәn mәhsul toplanьşь 7-8 iş gyny myddәtindә başa catdьrьlmasь myәjjәn edilmişdir.

Bu noqsanlarь aradan qaldьrmaq ycyn bu il daha cox imkanlar vardьr. Әvvәla bu il qolxozlarda әmәk intizamь hәmişәkindәn daha mөhkәmdir, qolxozlarda Ycynçy Stalin Beşilliji adьna başlanan sosializm jarьşь bytyn briqada vә hәlqәlәrә jajьlmьş vә nәhajәt bu il hәr ilkindәn daha cox qombajnlar, molotilqa vә başqa kәnd tәsәrryfat maşьnlarьmьz vardьr. Jalnьz bir iş qalьr ki, buda maşьnlardan sәmәrәli istifadә edilmәsini tә'min etmәk, kytlәlәr arasьnda başlanan geniş jarьşa başcьlьq etmәkdir.

Digәr tәrәfdәn bytyn qolxozcu, qolxozcu qadьnlara izah etmәk lazьmdьr ki;

«Mәhsul jьqьmь -mөvsim işidir vә o gөzlәmәji sevmir, vaqtьnda jьqdьn—aparmьsan, jьqьmda gecikdin-uduzmusan» (Stalin)

Qolxozcularь, maşьna traqtor stansijalarьnь vә sovxoz fәhlәlәrini YIQ(в)P XVIII Qurultajьnьn qәrarlarь ilә, YIQ(в)P MQ Maj plenumu qәrarlarь ilә dәrindәn tanьş etmәli, jalancь, myftәxor qolxozcularь vә qolxoz ne'mәtindәn istifadә edәn bytyn fьrьldaqcьlarь mejdana cьxartmaqla, qolxozlarьn tәşkilat, tәsәrryfat vә sijasi çәhәtdәn daha da mөhkәmlәnmәsinә myvәffәq olmalьdьr.

Atamьz vә xalqlarьn dahi rәhbәri, qolxozcularьn әn jaxьn dostu vә qajqьkeşi bөjyk Stalinin өlkәjә hәr il 8 milliard pud taxьl vermәk haqqьndakь gөstәrişini әldә әsas tutaraq, mәhsulun toplama işini bolşevik templәrilә başa catdьrmaq lazьmdьr.

Mosqvada fizqulturacьlarьn Ymumittifaq gyny. Qьzьl mejdanda parad.
ŞӘKILDӘ: Stalin, Voroşilov, Dimitrov, Molotov, Badajev vә Lozovski joldaşlar mavzolej tribunasьnda.
TASS-ьn fotoxroniqasь

Ymumittifaq kәnd tәsәrryfat sәrgisi territorijasьnda

«Gyrçystan» pavilionu

Ordenli Gyrçystan - pavilionu Ymumittifaq kәnd tәsәrryfat sәrgisinin gөzәl guşәlәrindәn biri olmaqla, Baş sәrgi qomiteti qomissijasь tәrәfindәn qәbul edilmişdir. O gyrçy milli arxitektura stilindә gөzәl qurulmuşdur. Pavilionun zallarьna tәqdim edilmiş zәnginlik hәqiqәtәn tykәnilmәzdir. Respubliqanьn qabaqcьl sovxoz vә qolxozlarьn eqsponatlarь Lenin-Stalin milli sijasәti tәntәnәsinin parlaq şahididir. Baş zalda qojulmuş bәdii tamamlanan, Stalin joldaşьn Qoridә anadan olduqu evçijin natural bөjyklyjynyn dyzgynlyjy ilә ijirmidә bir hissәsini tәşkil edәn bu surәt -maket xysusilә nәzәr diqqәti çәlb edir.

Iştirakcьlarь Gyrçystanьn sosialist kәnd tәsәrryfatь myvәffәqijjәtlәrilә tanьş edәn pavilion zallarь mәhәbbәt vә diqqәtlә qurulmuşdur.

Onlarda cicәklәnәn respubliqanьn jaxşь qolxoz vә sovxozlarьnьn myvәffәqijjәtlәri toplanmьşdьr. Limonlar, portaqallar, almalar, tytyn, caj, araxis, dәn, caxьr, şәkәr pazьsь, arьcьlьq produqtlarь, tәrәvәz, maldarlьq, ipәkcilik vә bunlar, hamьsь pavilionda eqsponatlarьn tam sajь dejildir.

Baş zalьn ajnabәnd şyşәlәri vasitәlәrilә gөzәl cicәklәnmiş baq gөryņyr. Burada suptropik şyşәlijindә limon, portaqal, qrejpfrut, tsitron, jeni zelanda kәtanь, aqava, eqvalipt, dratsen, efir verәn suptropik bitkilәri vardьr.

Bytyn pavilion Gyrçystanьn bitkilәrilә jaşьl caj tәpәsi, inçә lavro qarqьlar vә bөjyk mejvә baqь ilә әhatә olunmuşdur. Xьrda ucastoqda toxuma jaşьl yzym tәnәji qol qanatьnь sәrmişdir.

(TASS).

«Azәrbajçan» pavilionu

«Azәrbajçan» pavilionu artьq dәrәçәdә gөzәldir. Pavilionun divarlarь, qapьlarь, qolonnalarь mozaiqanьn әn inçә, gөzlәri oxşujan nәqşlәri ilә bәzәnmişdir. Respubliqanьn cicәklәnәn hajatьna coxsajlь pannolar, squlpturalar hәsr edilmişdir. Mәrkәzi zalda Stalin squlpturasьnьn әtәklәrindә pambьq tarlasьdьr. Azәrbajçan qolxozcularь өzlәrinin pambьqcьlьq myvәffәqijjәtlәri ilә iftixar etmәjә lajьqdьrlar. Respubliqa bu qulturanьn istehsalь yzrә Ittifaqda ikinçi jer, misir pambьqь yzrә birinçi jeri tutur. Mәşhur pambьqcьlar -Bәsti Baqьrova vә onun şagirdlәrinin myvәffәqijjәtlәri uzaqlarda, Ittifaq xariçindә belә mәşhurdur.

Pavilionda onlarьn nailijjәtlәri gөstәrilir. Hejvandarlarьn, ipәkcilәrin, yzymcylәrin nailijjәtlәri, respubliqanьn bөjyk balьq zәnginliklәri nymajiş edilir.

«Uzaq Şәrq» pavilionu

«Uzaq Şәrq» pavilionunun binasь өz gөzәlliji vә arxitektura xәttlәrinin çiddiliji ilә gөzә carpьr.

Pavilionun birinçi zal Primorje vә Xabarovsq өlkәlәrinin tәsәrryfat vә mydafiә qydrәtinә hәsr edilmişdir. Өz territorijasьnьn bөjyklyjyncә bu өlkәlәr Fransadan 5 dәfә artьq vә Japonijadan isә 4 dәfә bөjykdyr. Mynbit torpaqlarь jyksәk mәhsul verir: 15 ilin әrzindә taxьl mәhsulu 2,5 dәfә artmьşdьr. 50-dәn artьq jeni sәnaje-mәrkәzlәri vә fәhlә posjolaqlarь jaradьlmьşdьr. Kecilmәz tajqada, Amur cajьnьn aşaqь axьnь hissәsindә Qomsomolsq şәhәri salьnmьşdьr.

Juxarьda gөstәrilәnlәrin hamьsьnь pannolar, dioramalar vә eqsponatlar gөstәrir.

Uzaq -Şәrq-bu, kәhrәba kimi buqda, jyksәk sort balьq, meşә, qьzьl, kөmyr, neft, daq bluru — өlkәsidir.

Burjat- Monqol ASSR, Cita oblastьnьn, Jәhudi avtonom oblastьnьn zallarьnda Uzaq Şәrqin zәnginliklәrini mәnimsәjәn qolxozcularьn staxanovcu işlәri gөstәrilir, kөhnә vә jeni kәnd nymajiş etdirilir.

Burjat-Monqolijanьn zalьnda Danzanov Taqacinin, nәinki insan binasьna oxşajan bәlkә hәr şejdәn әvvәl it hinini xatьrladan sabiq kөhnә jurtasь gөstәrilir. Bununla bir sьrada Telman adьna kәnd tәsәrryfat artelinin yzvy olan Danzanov Taqacinin jeni evi gөrsәnir. Işьq coxdur, jaxşь mebeli, kitablarь...vardьr.

Cqalov, Qoqqinaki vә «Rodina»-nьn qәhrәman ekipazь-Qrizodubova, Osipenqo vә Rasqova өz mәşhur ucuşlarьnь japdьqlarь aeroplanlarьn birinçi zalda qojulmuş modellәri pajtaxtьn Uzaq Şәrqdәn artьq o qәdәrdә uzaq olmadьqьnь xatьrladьr.

RESPUBLIQAMЬZЬN ORDENLI VӘ MEDALLЬ MYӘLLIMLӘRI JEREVANDA

Şәhәrin dәmir jol stansijasь bajram donu gejmişdi. Әllәrinә rәngbәrәng gyl buketlәri tutmuş jyzlәrlә myәllimlәr, qulluqcular, fәhlәlәr vә ajrь-ajrь tәşkilat nymajәndәlәri respubliqamьzьn orden vә medallarla tәltif edilmiş myәllimlәrinin gәlmәsini gөzlәjirdilәr. Stansijaja doqru aqьn başlamьşdь. Sәhәr mehi albajraqlarь jellәndirir, pionerlәr өz tәrbijәcilәrinin qyrurlu yzlәrini gөrmәk vә onlarь alqьşlamaq ycyn bajraqlarla mytәşәkkil bir surәtdә addьmlajьrdьlar.

Saat onu 15 dәqiqә kecmişdir. Aqьr-aqьr nәfәs alaraq paravoz platformaja jaxьnlaşьb dajanьr.

Orkestronun caldьqь marşьn vә stansijaja toplanmьşlarьn alqьş sәslәri, ura nidalarь altьnda ordenli myәllimlәr vaqondan enmәjә başlajьrlar. Qarşьlajanlar өz quçaqlarьndakь bөjyk gyl buketlәri ilә respubliqamьzьn ordenli myәllimlәrinin quçaqlarьnь bәzәjirlәr. Vәtәnimizin bu xoşbaxt adamlarь, Stalin gynәşi altьnda bөjyjәn uşaqlarьmьzьn әziz tәrbijәcilәri, sevimli myәllimlәr stansijanьn mejdanьnda qurulmuş tribunaja jaxьnlaşьrlar.

Mitinqi Ibtidai vә orta mәktәblәrin hәmkarlar ittifaqь mәrkәzi qomitetinin sәdri A. Harutjunjan joldaş acmьşdьr.

Tәltif olunmuş myәllimlәri tәbrik ycyn şәhәrimizin әmәkdar myәllimi Aqasjan joldaş tribunaja cьxьb danьşьr. Aqasjan joldaş demişdir— Hөrmәtli joldaşlar sizә verilәn bөjyk mykafat bizim hamьmьza verilmiş mykafatdьr. Biz, sizinlә birdikdә әl-әlә verәrәk, partija vә hөkumәtimiz tәrәfindәn өhdәmizә qojulmuş bytyn vәzifәlәrdә өzymyzyn qәlәbәlәr qazanaçaqьmьza әminik. Jaşasьn bizi qәlәbәlәrdәn-qәlәbәlәrә aparan Bөjyk Stalin!, syrәkli alqьşlar altьnda Aqasjan joldaş өz sөzyny qurtarmьşdьr.

Sonra SSRI Baş Soveti deputatь әmәkdar myәllimә Arusjaq Xaciqjan vә SSRI Baş Soveti deputatь, Ermәnistan SSR Xalq Maarif Qomissarь Balabeq Martirosjan joldaşlar tәbrik sөzlәri demişlәr.

Çavab sөzyny demәk ycyn tribunadakь miqrafona Lenin ordeni ilә tәltif edilmiş Әştәrәk tam orta mәktәbinin 25 illik staza malik әmәkdar myәllimәsi Marjam Qriqorjan joldaş cьxьr. Xalq onu syrәkli alqьşlarla qarşьlajьr. Qriqorjan joldaş өz çavab sөzyndә demişdir:—Xalqьn maariflәnmәsi çәbhәsindә apardьqьm 25 illik zәhmәtimi sovet hөkumәti qijmәtlәndirәrәk mәni әn ali bir mykafatla — Leninin obrazьnь çanlandьran ordenlә tәltif etdi. Bu orden mәnim energijamь coxaltdь vә mәni gәnçlәtdi. Mәn Qremldә dөvlәtimizin başcьsь-sovet hөkumәtinin aq saqqalь Qalinin joldaşa sөz verdim ki, bundan sonra daha bөjyk bir inamla gәnç nәslin Lenin-Stalin tәrbijәsi ilә silahlanmasь uqrunda carpьşaçaqьq. Joldaşlar biz sizinlә bahәm hәmin vә'di jerinә jetirәçәjik, (alqьşlar) Jaşasьn sovet myәllimlәrin әn jaxьn dostu Stalin joldaş! Onun sөzyny mitinqә toplaşanlar syrәkli alqьşlar vә uralarla qarşьlamьşlar. Sonra tribunaja B. Vedi tam orta mәktәbinin «Qьzьl әmәk bajraqь» ordeni ilә tәltif edilmiş myәllimәsi Hәqiqә Abasova joldaş cьxaraq respubliqamьzьn bu sevimli jetirmәsi өz çavab sөzy ilә sovet xalqlarьnьn bөjyk atasь, bizim sәadәtimizin gynәşi olan Stalin joldaşa tәşәkkyr etmişdir. Hәqiqә joldaş jeni dәrs ilini daha bol myvәffәqijjәtlәrlә qarşьlamaq kimi myhymm vәzifәnin өhdәsindәn gәlmәk ycyn respubliqamьzьn bytyn myәllimlәrinin daha energijalь işlәjәçәjini vә'd etmişdir.

Syrәkli vә gurultulu alqьşlar altьnda respubliqamьzьn aq saqqal әmәkdar myәllimi, ESSR Baş Soveti Prezidiumunun sәdr myavini, Lenin ordeni ilә tәltif olunmuş Simaq joldaş tribunaja qalxьr. O dejir ki: joldaşlar, mәn jaş e'tibarilә bөjyk olsamda ruhça gәnçәm. Bizi sovet gynәşi vә bөjyk Stalin gәnçlәşdirmişdir. Mәn, SSRI-nьn qәlbindә Qremldә respubliqamьzьn myәllimlәri tәrәfindәn dөvlәtә sөz verdim ki, biz jeni vә hәrarәtli energijamьzla qommunizmin mәqlubedilmәz işi ycyn elә insanlar tәrbijә edәçәjik ki, onlar qommunizmin bytyn dynjada qәlәbәsinә nail ola bilsinlәr! Biz bu vә'di şәrәflә jerinә jetirәçәjik, cynky bizә rәhbәrlik edәn vә qәlәbәlәrdәn-qәlәbәlәrә aparan, zәhmәtkeş bәşәrijjәtin bөjyk dahisi Stalindir.

Şәhәrin pioner vә mәktәblilәri adьndan pionerqa Lena Adamjan joldaş өzynyn çingiltili sәsilә tәbrik sөzyny demişdir.

Bununla mitinq qurtarmьş vә onlarla gөzәl avtolar vәtәnimizin ordenlilәrini vә onlarь qarşьlajanlarь respubliqamьzьn mәrkәzinә— Jerevana gәtirmişdirlәr.

Ermәnistanьn mykafatlanmьş kәnd myәllimlәri Mosqvadan qajьtmьşlar.
Jerevanьn vaqzalьnda ordenli vә medallь myәllimlәrin şәrәfinә dyzәldilmiş mitinq.
Şәkildә: EQ (в) P MQ katibi S.Qjevondjan, EQ (в) P Jerevan şәhәr Qomitetinin propaqanda vә agitasija şө'bә mydiri A. Harents vә Lenin ordeni ilә tәltif edilmiş әmәkdar myәllim, ESSR Baş Soveti Prezidiumunun sәdr myavini Simaq Sahaqjan joldaşlar.

Gyrçystan SSR Baş Sovetinin ikinçi sessijasь acьlmьşdьr

Tbilisi, 21 (TASS). Gyrçystan SSR Baş Sovetinin ikinçi sessijasь dynәn acьlmьşdьr. Deputat Baramija joldaşьn tәklifilә aşaqьdakь gyndәlik birsәslә qәbul edilir: Gyrçystan SSR-nin 1939-çu il dөvlәt bjudçetinin vә 1937-çi il dөvlәt bjudçetinin jerinә jetirilmәsi haqqьnda hesabatьn tәsdiq edilmәsi; Ali Mәhkәmәnin seckilәri; Respubliqa Xalq Avtomobil Transportu Qomissariatьnьn tәşkil edilmәsi; Gyrçystan SSR Qonstitusijasьnьn bә'zi maddәlәrinin dәjişdirilmәsi, «Gyrçystan SSR zәhmәtkeşlәr deputatlarь jerli sovetlәrinin seckilәri haqqьnda әsasnamә»-nin tәsdiq edilmәsi vә, birinçi vә, ikinçi sessijalar arasьnda Gyrçystan SSR Baş Soveti Prezidiumu tәrәfindәn qәbul edilmiş fәrmanlarьn tәsdiq edilmәsi.

Gyndәlijin birinçi mәsәlәsi haqqьnda Gyrçystan SSR Xalq Malijjә Qomissarь deputat Q. Tsimaquridze cьxьş etmişdir. O bәjan etmişdir ki, respubliqanьn 1939 -çu il bjudçeti gәlirlәr vә xәrçlәr yzrә 1.156.207 min manat tәşkil edir. Bunun әsas hissәsi içtimai-qultur tәdbirlәr ycyn xәrçlәnir.

Tsimaquridze joldaşьn mә'ruzәsindәn sonra, bjudçet qomissijasьnьn yzvy deputat Çorbenadze joldaş әlavә mә'ruzә ilә cьxьş etmişdir.

«SSRI HӘRBI-DӘNIZ FLOTU GYNY»-nә HӘSR EDILMIŞ TӘNTӘNӘLI IÇLAS

1939-çu il 23 ijulda 26 qommunarlar adьna baqda axşam saat 7-dә Jerevan şәhәri partija, qomsomol, sovet, hәmkarlar tәşkilatlarьnьn vә başqa içtimai tәşkilatlarьn «SSRI Hәrbi-Dәniz Flotu gyny»-nә hәsr edilmiş tәntәnәli ymumşәhәr içlasь olaçaqdьr.

Baqa, şәhәr rajon partija qomitetlәri tәrәfindәn verilmiş dә'vәt biletlәrilә girilir.

Tәntәnәli içlas qomissijasь

Xalq Xariçi Tiçarәt Qomissariatьnda

Germanija vә sovet tәrәflәri arasьnda tiçarәt vә qredit haqqьnda olan danьşьqlara bugynlәrdә jenidәn başlanmьşdьr. Xalq Xariçi Tiçarәt Qomissariatь adьndan danьşьqlarь Berlindәki tiçarәt nymajәndәsi myavini Babarin joldaş, german tәrәfindәn isә çәnab Şnurre aparьr.

PARTIJA HƏJATЬ

Ən jaxşьlarь partija sьralarьna kecirlər

Leninaqan paravoz deposunun partija təşkilatь YIQ(в)P Ustavьnь kytləviləşdirmək və partija sьralarьnь Lenin-Stalin partijasьna sadiq olan adamlarla sьxlaşdьrmaq sahəsində xejli nailijjətlər əldə etmişdir.

YIQ(в)P-nin jeni Ustavьnь hər вir qommunistin və partijada olmajan вolşeviqin şyuruna catdьrmaq partija вjurosunun вirinçi nөvвəli vəzifəsidir. Həmin məqsədlə də, depoda 60 nəfərin iştirakь ilə yc dərnək təşkil edilmişdir. YIQ(в)P-nin Ustavьnь өjrənən dərnəkdə вөjyk sevgilə iştirak edən qrivonoscu maşinist Xoren Mikajeljan joldaş jeni ustavьn xysusijjətlərini və вөjyk partijamьzьn hər вir partija yzvynə, qandidata və hər вir namuslu vətəndaşa gөstərdiji qajqьnь вөjyk sevinçlə qejd edir.

Maşinist myavini S. Aвovjan joldaş partija yzvynə verilən ixtijarlar haqqьnda şөvqlə danьşьr. Deponun işçiləri partijanьn jeni ustavьnьn xysusijjətləri haqqьnda вөjyk məmnunijjətlə danьşьrlar.

Partija Ustavьnьn dərindən өjrənilməsi nətiçəsində deponun e'malatxanasьndan 22 nəfər, o çymlədən H. Qaвrieljan, N. Qalaqov, A. Qasparjan, A. Zaxarov və вaşqalarь YIQ(в)P sьralarьna qandidat qəвul edilmişlər.

Partija təşkilatь partija sьralarьna qəвul edilmək ycyn 8 nəfərdən jeni ərizələr almьşdьr.

Deponun ən jaxşь adamlarь, o çymlədən Hovhannes Petrosjan (çari tə'mirat sexinin ustasь), Mikajel Ivanov (maşinist), qazancь Suren Zamqoçjan, maşinist myavini Levon Martirosjan və вaşqalarь partijaja yzv kecirilmişlər.

Deponun partija təşkilatь YIQ(в)P ustavьnь hər вir işçijə catdьrmaq və ən jaxşьlarьnь partija sьralarьna qəвul etmək ycyn вaçarьqlь iş aparmalь və вu işdə fərdi janaşma prinsipini unutmamalьdьr.

Aşot Qazarjan

PARTIJANЬN BOJU ARTЬRЬR

Sisjan rajonunun Aqudi kənd ilk partija təşkilatьnda partija sьralarьna qəвul işinə fikir verilir.

Kecən il Aqudi kənd ilk partija təşkilatьnda 4 nəfər partija yzvy, partija yvzlyjynə 2 nəfər qandidat olduqu halda, вu il təşkilatda qommunistlərin sajь 16-ja catmьşdьr ki, вunlardan 6 nəfəri partija yzvy və 10 nəfəri qandidatdьr. Bu ilk partija təşkilatlarьna partija sьralarьna qəвul edilmək ycyn вir necə jeni ərizələr verilmiş və вu ərizə verənlərin sijasi savadlarьnь artьrmaq ycyn lazьmi işlər aparьlьr. Partijada olanlar və kəndin aqtivləri gyndəlik mətвuatdan səmərəli istifadə etməklə, XVIII partija Qurultajьnьn qərarlarьnь, SSRI Baş Sovetinin Ycynçy sessijasьnda edilən mə'ruzələri өjrənir və qalanlara өjrədirlər. Məhsulun jaxşь вeçərilməsi və вol məhsul əldə edilməsi ycyn qolxozcular arasьnda agitasija işləri jaxşь aparьlьr.

Billur

Agitatorlar ycyn 10 gynlyk qurslar

Qrasnoselo rajon mərkəzində agitatorlar hazьrlamaq ycyn 10 gynlyk qurslar acьlmьşdьr.

Qursa rajon partija qomiteti katiвi S. Qazarjan və rajqomun propaqanda -agitasija şө'вəsi mydiri X. Xaciqjan joldaşlar rəhвərlik edirlər. Qursda məşqələlər ijul ajьnьn 14-dən вaşlamьşdьr. Qursun azərвajçanlь şө'вəsində 17 nəfər və erməni şө'вəsində 16 nəfər iştirak edir. Qurs, Rejs Məmmədov və Elja Talьвov kimi hazьrlьqlь myəllimlərlə tə'min edilmişdir. Qursda oxujanlara XVIII partija Qurultajьnьn qərar və materiallarь, Stalin, Molotov, Manuilski joldaşlarьn mə'ruzələri, SSRI Baş Sovetinin ycynçy sessijasьnьn və Ermənistan SSR Baş Sovetinin ikinçi sessijasьnьn qərarlarь өjrədilir. Məşqələlər olduqça maraqlь kecirilir. Bajramov (rajon partija qomitetinin ikinçi katiвi) və sairə joldaşlar dərs kecirlər.

Qursda XVIII Partija Qurultajьnьn materiallarь, SSRI Baş Soveti və Ermənistan SSR Baş Soveti sessijalarьnьn materiallarь və вaşqa məsələlər өjrənilir. Qursa gələnlərin əksərijjəti qluв mydirləri və agitatorlardьr. Qursun mydavimlərindən Sinəxanьm Mehdi qьzь, Tejmur Əskərov, Əвdiləli Alьjev, Matan Ismajьlova, Gylməmmədov Gylməmməd v. s. joldaşlar kecilən dərsləri jaxşь өjrənirlər.

X. Xudujev

***

Amasija rajon mərkəzində agitatorlar ycyn 10 gynlyk qurs acьlmьşdьr. Qursda 35 nəfər iştirak edir. Qursa iştirak edənlərin 20 nəfəri azərвajçanlь və 15 nəfəri erməni joldaşlardьr. Qurs kejfijjətli myəllimlərlə tə'min edilmişdir. Qursda rajon partija qomitetinin katiвi J. Aqaçanjan, rajqomun propaqanda və agitasija şө'вəsinin mydiri S. Novruzov, Oruç

S. Balь.

***

Vaqarşaвad rajonunda ijul ajьnьn 15-dən, rajonun myxtəlif kəndlərindən gəlmiş 34 nəfər agitatorlar ycyn 10 gynlyk qurslar acьlmьşdьr. Bu qurslarda YIQ(в)P XVIII Qurultajь qərar və materiallarь, Stalin joldaşьn hesaвat mə'ruzəsi, YIQ(в)P MQ-nьn və SSRI XQS-nin 27 maj tarixli, SSRI və ESSR Baş Sovetləri sessijalarьnьn qərarlarь və вejnəlxalq vəzijjət haqqьnda agitatorlara dərs kecilir.

Qursa iştirak edənlərdən 4 nəfəri qadьndьr. Qurslarь qurtardьqdan sonra, qurs dinləjiçiləri kəndlərə və myxtəlif oвjeqtlərə gөndəriləçəklər.

I. Məmmədov

Hərвi-Dəniz Flotu gyny qarşьsьnda

***

Hərbi-Dəniz Flotu gyny ərəfəsində

Qoris (ETA).—Qorisdən və onun jaxьnlьqьndakь kəndlərdən təqriвən iki min zəhmətkeş Hərвi -Dəniz Flotu gynyny Qorisin qultura və istirahət parqьnda keçirəçəklər. Istər şəhərdə və istərsə вir sьra kəndlərdə— Xndzoresqdə, Teqdə və sairə. Həmin gyny, kytləvi sport ojunlarь olaçaq və hava kimija hyçumuna qarşь mydafiə və Voroşilov nişancьlьq normalarь veriləçəkdir.

Sovet Ittifaqьnьn qydrətli Hərвi-Dəniz Flotu haqqьnda mə'ruzə etmək ycyn rajon partija qomiteti aqtivdən 30 nəfəri kəndlərə gөndərmişdir.

***

Sisjan (ETA).—SSRI Hərвi—Dəniz Flotu gyny mynasiвətilə rajonda geniş agitasion -kytləvi iş aparьlьr.

Onlarla agitator və mysahiвəcilər вizim qydrətli flotumuzun tarixini qolxozculara naqьl edirlər. Qolxozlarda həmin gynə həsr olunmuş təntənəli içlaslarda mə'ruzə etmək ycyn rajon partija qomiteti aqtivi kəndlərə gөndərmişdir. Indi qolxozcular Hərвi-Dəniz Flotu gyny mynasiвətilə kytləvi işlərə hazьrlaşьrlar. Uz, Brnaqot və Şəki kəndləri zəhmətkeşlərinin iştirakь ilə Sisavanda вөjyk əjlənçə təşkil ediləçəkdir; вir sьra kəndlərdə Voroşilov nişancьlьq normalarьnьn kytləvi verilişi olaçaqdьr.

***

Aвaran (ETA).—Qolxoz qluвlarьnda, qьrmьzь guşələrdə və tarlalarda agitatorlar və mysahiвəcilər qolxozcular ycyn SSRI Hərвi -Dəniz Flotu gyny haqqьnda mysahiвələr təşkil edirlər. Qolxozcular Sovet Ittifaqьnьn hərвi -dəniz qyvvələrinin qəhrəmançasьna tarixini вөjyk maraqla dinləjirlər.

Kəndlərdə Hərвi-Dəniz Flotu gynynə həsr olunmuş təntənəli içlaslarь kecirmək ycyn partija aqtivindən 27 nəfər kəndlərə gөndərilmişdir.

***

Jerevan (ETA).—Respuвliqa pajtaxtьnьn zəhmətkeşləri SSRI Hərвi-Dəniz Flotunun şanlь gynyny hərвi-mydafiə işi yzrə вir sьra kytləvi təşəввyslərlə qarşьlajьrlar. Jalnьz Kirov rajonunda rajon qomsomol qomitetinin təşəввysy ilə son zamanlarda təşkil olunmuş Voroşilov nişancьlarь və hava kimija hyçumuna qarşь mydafiə dərnəklərində 500 nəfərdən artьq gənç əhatə edilmişdir ki, onlar Hərвi-Dəniz Flotu gynynədək normalarь verəçəklər. Spandarjan rajonunun Osoaviaxim təşkilatь Flot gyny mynasiвətilə ijulun 24-də, вeş kilometr məsafədə, əlejhqazlarla iki min zəhmətkeşin iştirakь ilə jyryş təşkil edir. Stalin rajonunda Hərвi-Dəniz Flotu gynynyn şərəfinə təşkil olunmuş xysusi qurslarda jyz caqьrьşcь iştirak edir ki, onlar hərвi hazьrlьq dərslərini вөjyk şөvqlə өjrənirlər. Bir cox zavodlarda, o çymlədən S. M. Kirov adьna S.Q.-«Sovpren» qomвinatьnda, gөn zavodunda, Jaq-Saвьn və Taxta -Şalвan qomвinatlarьnda da Voroşilov nişancьlьqь, hava kimija hyçumuna qarşь mydafiə və вaşqa dərnəklər də təşkil edilmişdir. Kirov rajon qomsomol qomiteti ijulun 24-də Sevan gөlynə doqru gənçlər ycyn вөjyk əjlənçə təşkil edir. «Spartaq» və «Temp» sport çəmijjətlərinin iştirakь ilə Jerevan- Sevan marşrutu ilə вөjyk moto-jyryş də təşkil edilir.

SSRI Hərbi Dəniz Flotu haqqьnda broşjura

Sijasi ədəвijjatьn dөvlət nəşrijjatь SSR Ittifaqьnьn Hərвi -Dəniz Flotu gynynə A. Şuвinin və Q. Doвroljuвovun-«SSRI Hərвi- Dəniz Flotu» вroşjurasьnь capdan cьxarmьşdьr.

Broşjurada, Qьzьl Flotun Qьzьl Ordu ilə вirlikdə nə çyr jaradьldьqь və вөjydyjy haqqьnda, вu flotun vətəndaş myhariвəsindəki iştirakь haqqьnda naqьl edilir. Broşjuranьn xysusi hissəsi qydrətli sovet dəniz və okean flotunun quruluşuna, sosializm өlkəsi dəniz hydudlarьnьn qəhrəman mydafiəcilərinə həsr edilmişdir.

Broşjuranьn tirazь 150 min nysxədir.

(TASS)

Osoaviaximin (Mosqva) dəniz lagerinin siqnal kөrycyjyndə.
ŞƏKILDƏ: Saqdan: siqnalcь V. V. Redin «semafor» qəвul edir, nөvвətci вaşcьsь V. P. Suxanov siqnalь aldьqь haqqьnda işarət verir.

Hərвi-Dəniz Flotu gynynə hazьrlьq

Ermənistan Q(в)P Mərkəzi Qomiteti, Hərвi -Dəniz Flotu gynynyn kecirilməsinə aid cьxardьqь qərarьndan sonra, Ermənistan Osoaviaxim Mərkəzi Soveti вir necə idarə nacalniqləri və rajon Osoaviaxim sovetləri sədrlərinin jьqьnçaqlarьnь caqьrmьşdьr.

Jьqьnçaqda iştirak edənlər -Hərвi-Dəniz Flotu gynynə jaxşь hazьrlaşmaqь vəzifə hesaв edərək, jerlərdə kytləvi iş aparmalarь вarədə өhdələrinə qonqret vəzifələr gətyrmyşdyrlər. Jьqьnçaqdan sonra jerlərə qajьdan joldaşlar faвriqa-zavod, sovxoz, qolxoz və myəssisələrdə jьqьnçaqlar caqьrьв Hərвi-Dəniz Flotunun nailijjətlərini, qyvvət və qydrətini, sosializm vətənimizə hyçum etməjə çəsarət edən hər вir kəsə sarsьdьcь zərвə endirməjə hazьr olduqunu mə'ruzələr və leqsijalar vasitəsilə izah edirlər.

Bundan вaşqa, Ermənistan Osoaviaxim təşkilatьnьn Mərkəzi Soveti Hərвi- Dəniz Flotu haqqьnda şanlь sovet dənizcilərinin həjat və fəalijjətlərinə aid jerlərə lazьmi tə'limatlar gөndərmişdir.

Ermənistan Osoaviaxim Mərkəzi Soveti 24 ijul -Hərвi-Dəniz Flotu gyny mynasiвətilə hava kimija hyçumuna qarşь mydafiəjə hazьr, 1.300 nəfər вirinçi dərəçəli, 155 nəfər ikinçi dərəçəli dөşnişanь almьşlar. 465 nəfər вirinçi, 65 nəfər ikinçi dərəçəli Voroşilov atьçьsь dөşnişanlarь almьşlar. Bunlardan вaşqa 155 nəfər pulemjotcik, 375 nəfər qumвara atanlar və 30 nəfər isə motosiqletcilər hazьrlamьşdьr. Bunlar 24 ijulda өz fəalijjətləri ilə Ymumittifaq Hərвi-Dəniz Flotu gyny вajramьna iştirak edəçəklər.

Bunlardan вaşqa Osoaviaxim təşkilatlarь əlejhiqazla jyryşlər təşkil edəçəklər.

Ijulun 24-də вajram səhər saat 7-dən Lenin mejdancasьnda, Stalin, Kirov, Spandarjan rajon fizqultura və spartaq təşkilatlarьnьn qomandalarь tərəfindən təşkil olunmuş 6 min nəfərdən artьq nymajişcilərin iştirakь ilə parad keciriləçəkdir.

Paradьn acьlьşьndan sonra fizqulturacьlar dəstələri 5 kilometr məsafədə Kənakirə doqru jyryşlər edəçəklər ki, orada qaz tystysy вuraxьlьşь olaçaqdьr.

Ijulun 23-dən Spandarjan fizqultura və sport qomiteti Hərвi -Dəniz Flotu şərəfinə «Spartaq» stadionun hovuzunda cimmə jarьşlarь təşkil edəçəkdir. Bu jarьş yc formada keciriləçəkdir: 50 metr məsafədə azad formada, 50 metr dalь ystə və 100 metr azad formada yzmək. Cimmək jarьşlarьna «Molnija», «Spartaq», «Temp», «Burevestniq», «Vosxo» və «Şvejniq» fizqultura qomandalarь iştirak edəçəklər.

Bunlardan вaşqa Ermənistan SSR Xalq Qomissarlarь Soveti janьnda Fizqultura və Sport Qomiteti ijulun 21-də Jerevanda fizqultura və sport qomitetləri sədr və katiвlərinin ymumi jьqьnçaqьnь caqьrьв, 24-ijulda Hərвi -Dəniz Flotu gynynyn Jerevanda kecirilməsi haqqьnda lazьmi tə'limatlar vermişdir.

24-ijul -«Ymumittifaq Hərвi-Dəniz Flotu gyny» dəniz flotu quruluşu işinə millionlarla jeni xalq kytlələrinin daha artьq çəlв olunmasьna moвilizasija gyny olaçaqdьr.

Q. Şahвazov

Arpa gөly sahillərində ymumxalq əjlənçəsi

Amasija (ETA).—SSRI Hərвi-Dəniz Flotu gynynə hazьrlaşaraq, onlarla agitatorlar vətənimizin qydrətli hərвi -dəniz qyvvələri haqqьnda mysahiвələr təşkil edirlər. Hərвi-Dəniz Flotu gynynyn ərəfəsində вytyn qolxozlarda təntənəli içlaslar olaçaq, вajram gyny isə Arpa gөly sahillərində zəhmətkeşlərin ymumxalq əjlənçəsi olaçaqdьr.

N. Q. CERNЬŞEVSKI

(Anadan olmasьnьn III illiji mynasiвətilə)

Saвah—24 ijulda «jox, вizim vəzijjətimiz dəhşətlidir, dөzylməzdir, və вizi anaçaq вalta qurtara вilər, və вaltadan вaşqa hec вir şej kөmək etməz»- dejə rus kəndlisini ilk dəfə revoljusijaja doqru, car taxtьnьn, aqalarьn hakimijjətinin zorən məhv edilməsinə doqru caqьran—вөjyk sijasi puвlisist, jazьcь, filosof, estetiq, eqonomist, tarixci, filoloq (dilci) və qritiq Niqolaj Qavrilovic Cernьşevskinin anadan olmasьnьn 111 illiji tamam olur.

Leninin, Marqsdan əvvəlki dөvryn sosialist adlandьrdьqь вu вөjyk insan 1828-çi ildə Saratov şəhərində anadan olmuşdur. Balaça Niqolaj ilk təhsilini həmin şəhərin seminarijasьnda alaraq, Peterвurqa gəliв universitetin tarix filologija şө'вəsinə daxil olur. Cernьşevski hələ universitetin studenti ikən sijasət və puвlistiqa ilə məşqul olmaqa вaşlamьş, o, utopik sosializmi, Fejerвax və Hegel fəlsəfəsini ətraflь surətdə өjrənmiş, dynjanьn вir sьra вөjyk alimlərinin əsərləri ilə tanьş olmuşdur. 1848-çi il gyndəliklərinin вirində Cernьşevski: «Zaman gələr ki, hər kəs өz вaçarьqьna gөrə istehsal ediв өz ehtijaçьna gөrə məhsul ala вilər,» digərində «Mən elə вir quruluş uqrunda myвarizə aparьram ki, вir sinif digər sinfin qanьnь sormasьn», ycynçy вir gyndəlijində isə jazьrdь «Mən qət'i вir ymidlə insanlьqьn son əsas məqsədə cata вilməsinə jardьm etmək ycyn sosialist və qommunistlərin partizanь olmaqa sөz verdim.» Deməli olar ki, Cernьşevski вu вөjyk idealarьna sonunadək sadiq qalmьşdьr.

N. Q. Cernьşevski 1850-çi ildə universiteti вitirir, jyksək elmi və sijasi səvijjəjə malik olduqu halda вir dil myəllimi sifətində ana jurdu olan Saratov şəhərinə dөnyr və 1853-çy ilə qədər вurada myəllimliklə məşqul olur. Sonra Peterвurqa gedərək ədəвijjat və filosofija aləmində parlamaqa вaşlajьr. Doвroljuвov, Neqrasov və devrinin digər proqressiv simalarь ilə sьqьlaşьr. «Kecən əsrin, Vissarion Qriqorjevic **Belinski** (1811-1848-çi illər), Aleqsandr Ivanovic **Gertsen** (1812-1870-çi illər), Niqolaj Aleqsandrovic **Doвroljuвov** (1836-1861-çi illər), və Niqolaj Qavrilovic **Cernьşevski** (1828-1889-çu illər) kimi qejdə lajiq adamlarь, şyвhəsiz, revoljusion raznocinlər hərəkatьnьn ən parlaq fiqularalarьndandьr. Bunlarьn hər вirisi marqsizmdən əvvəlki hərəkatda parlaq və dərin вir iz вuraxmьşdьr. Bytyn вu xadimlərə və xysusilə N. Q. Cernьşevskijə Lenin ən dərin вir hөrmət вəsləjirdi;» (Jem. Jaroslavski «YIQ(в)P tarixindən Ocerqlər»).

N. Q. Cernьşevki Peterвurqa gəldikdən sonra ilkçə o zaman proqressiv idealar təвliq edən «Sovremenniq» zurnalьna əməkdaşlьqa, daha sonra isə həmin zurnala və onun ətrafьna toplaşmьş demoqratik kəndli jazьcьlarьna rəhвərlik etməjə вaşlamьşdьr. Həmin vaqtlarda Cernьşevski «sən'ətin həjata qarşь estetiq əlaqəsi» və «Qoqol dөvry rus ədəвijjatь Ocerqləri» adlь məşhur əsərlərini jazьr. Onun estetiqaja aid həmin əsəri idealist estetiqasьnьn əlejhinə jazьlmьşdьr. Bu əsər yzrə Cernьşevskinin estetiq gөryşlərini izah edəçək olursaq, deməlijik ki, ona gөrə: gөzəllik oвjeqtiv həjatda tamdьr, oвjeqtiv həjat gөzəlliji, insanь həqiqətən kifajətləndirir, hər hansь sən'ət əsərindəki gөzəllik, həqiqətdəki gөzəllikdən aşaqьdьr, sən'ət ancaq insana lazьm olan həjatь hadisələri jenidən istehsal edir, sən'ətin məqsədi və ideasь insanьn praqtiki həjat fəalijətilə əlaqədardьr. Sən'ət əsəri, həjatь, oвjeqtiv həqiqəti tamamlamaq ycyn dejil, вəlkə həqiqəti olduqu kimi gөstərmək və xatьrlatmaq ycyndyr və sairə... Biz вurada onun çanlь вir materialist olduqunu və hər şejə qarşь həjatь, maddi varlьqь ystyn tutduqunu gөryryk.

Kəndli sosializmi idealarьnь həmişə aşьlamaqda olan Cernьşevski kəndlilərin «azad» edilməsi haqqьndakь (1861-çi il 19 fevralda) manifestin jalancь вir şej olduqunu gөryr, вunun: həqiqətdə kəndlilərin torpaqdan azad edilməsi olduqunu вilir və jazdьqь «Aqalьq kəndlilərinə» proqlamasijasь ilə yzyny kəndlilərə tuturaq, -carьn mylkədarlara tərəf olduqunu və kəndliləri aldatdьqьnь --uça səslədejir. Bunun ycyn də Cernьşevski dustaq ediliв Petropavlovski qalasьna salьnьr. Birinçi çəzadan вir qədər asand qurtarmьş Cernьşevskinin вaşь yzərində qara вuludlar hərlənməjə вaşlajьr. 1863-çy ildə jazdьqь «Nə etməli» adlь məşhur romanь carь və senzuranь əsəвiləşdirir. Car, Cernьşevskinin 18 il qatorqa çəzasьna, və'dəsi вitdikdən sonra isə həmişəlik Siвirə syrgyn edilməsi haqqьnda fərman verir. Bu вөjyk insanьn вiaвr edilməsi ycyn car lakejlərinin təşkil etdikləri «mylki e'dam» çəzasь вaş tutmur. Xalq və proqressiv idealь gənçlər onun azad edilməsini cardan tələв edirlər. Bu zamandan вaşlajaraq 1883-çy ilə kimi Cernьşevski aqьr syrgyn həjatь kecirmişdir. Onun azad edilməsi ycyn dyzəlmiş təşəввyslərin hec вiri вaş tutmamьşdь.

Cernьşevskinin вədii əsərlərindən ən məşhuru olan «Nə etməli» romanь rus gənçlijində revoljusion idealarьn inkişafьna cox kөmək etmişdir. Dmitrov joldaş өzyndə ilk dəfə revoljusion ruh ojadan Cernьşevskinin «Nə etməli» romanь olduqunu вildirmişdir. Qrupsqaja joldaş өz xatьratьnda: Leninin «Nə etməli» romanьnь вir necə dəfə sevə-sevə oxuduqunu jazmьşdьr.

Bu əsərdə Cernьşevski өz dөvrynyn jeni proqressiv insanlarьnь, gənç sosialist revoljusionerləri, onlarьn jeni zөvqini, hissini, dyşynçələrini gөstərmiş, ejni zamanda kөhnə çəmijjət və onun dəjişilməsi haqqьnda, sosializm haqqьnda, tərвijə, ailə və nəhajət qadьn azadlьqь haqqьnda өz fikirlərini jazmьşdьr. Əsərin qəhrəmanlarьndan вiri gənç sosialist qadьn Vera Pavlovnadьr. O, qadьn azadlьqь haqqьnda danьşarkən; azad vətəndaşlьq jollarьnьn hamьsь qadьnlarьn yzynə вaqlь olduqunu, həjatьn geniş sahələrindən onlara ancaq darьsqal вir ailə həjatьnьn nəsiв olduqunu, azadlьqlarьnь itirmiş sadəçə вir ev qulluqçusu olduqlarьnь вildirir.

Əsərin ikinçi qəhrəmanь revoljusioner Raxmetovdur. O, qьsqançlьq hallarьnьn mənasьzlьqьnь, qьsqançlьqьn insanda təhrif edilmiş jalancь və iki yzly вir hiss olduqunu вildirir. Ona gөrə qьsqançlьq qadьna xysusi malikijjət və adi вir əşja kimi вaxmaqьn nətiçəsidir.

Cernьşevski haqlьdьr: qьsqançlьq xəjanətdən doqan вir hiss olduquna gөrə həqiqətən də insanьn təвii hissi olmajьв -təhrif edilmiş jalancь вir hissdir. Cernьşevski ailədə səmimijjət, sədaqət tərəfdarьdьr. O, вelə вir ailədə qьsqançlьqьn hec vaqt вaş verə вiləçəjinə inanmьr. Lakin qьsqançlьqь jalnьz fərdi ailələrin mөhkəmliji həll edə вilməz, вunun ycyn вytyn çəmijjət yzvlərinin şyurlu hərəkəti və normal məişəti tələв olunurdu.

Bu gөzəl əsərin jaradьçьsь olan Cernьşevski 1883-çy ildə syrgyndən qajьdьв Astraxanda calьşьr, myxtəlif qəzet və zurnallara da iştirak edirdi. Lakin aqьr syrgyn həjatь və qatorqa işgənçələri onu haldan və gyçdən salmьşdь. Ona gөrədə өz vətəninə qajьtmьş və 1889-çu ildə Saratov şəhərində vəfat etmişdir. Cernьşevski xalqьn sijasi вir xadimi olaraq вөjydy, jaratdь və өldy. Onun gөzəl əsərləri və onun myвarizə jolu proletariatьn dahiləri sovet xalqlarь tərəfindən qijmətlənir və unudulmajaçaqdьr.

Elmi qommunizmin вanisi olan Qarl Marqs, өz joldaşlarьna jazdьqь məktuвlarьnda Cernьşevskinin eqonomijaja aid gөzəl əsərlərilə tanьş olmaq arzьsьnda olduqunu, daha sonra isə Cernьşevskini вytyn Jevropaja tanьtmaq və ona qarşь xalq məhəввətini artьrmaq məqsədilə onun həjatь, şəxsijjəti və digər вir sьra məsələləri haqqьnda вir əsər cap etdirmək ycyn faqtiq sənədlərin lazьm olduqunu вildirmişdi. Həqiqətən Cernьşevski eqonomiqaja aid əsərlərində qapitalist eqonomiqasьnь tənqid edərək Marqsa qədər olan sosialistlərdən cox-cox irəli getmişdir.

O, hər necə olursa- olsun xalqьn gələçəkdə azadlьq qazanaçaqьna və mytləqijjətin məhv olaçaqьna вytyn varlьqь ilə inanьrdь. O, inanьrdь ki, qəhrəman rus xalqь өz azadlьqьnь əldə edəçək və azadlьq gynəşinin qarşьsьndaki qara вuludlarь -istismarcьlarь, carlarь, insan çəlladlarьnь əвədilik olaraq məhv edəçəkdir.

Lenin joldaş jazьrdь:

«Өz epoxasьnьn вytyn sijasi hadisələrinə revoljusion ruhda tə'sir gөstərərək, kəndli revoljusijasь ideјasьnь, вytyn kөhnə hakimijjətlərin jьxьlmasь uqrunda kytlələrin myвarizəsi ideasьnь, senzuranьn manіələri və əngəllərindən kecirməji вaçarьrdь.

Liвerallarьn əvvəlçə zinətləndirdikləri, sonra isə hətta şөhrətləndirdikləri 61-çi il «kəndli reformasьnь»*) O, alcaxlьq adlandьrьrdь, cynky o, вunun qrepostnojluq xaraqterini ajdьn gөryrdy, o, ajdьn gөryrdy ki, çənaв liвeral xilaskarlar kəndliləri sojurlar».

Lenin joldaş 1914-çy ildə jazdьqь «məçвuri dөvlət dili lazьmdьr» sərlөvhəli məqaləsində Cernьşevskinin dilinə dəxi вөjyk qijmət vermiş «Turgenev, Tolstoj, Doвroljuвov, Cernьşevskinin dili вөjykdyr və qydrətlidir» sөzlərini jazmьşdь.

Cernьşevskinin əziz xatirəsi, şanlь вir jazьcьnьn, filosofun, qritiqin və вytyn insani dujqularь өzyndə toplajan myвarizin xatirəsi sovet xalqlarь qəlвində jaşajьr və jaşajaçaqdьr.

A. Adil.

*) Sөz Cernьşevski haqqьndadьr. (A. A.)

ERMƏNI XALQ EPOSU

SASUN-LU DAVID

Birinçi hissə
SANASAR VƏ BAQDASAR

Ermənilərin Qaqiq padişahı Qapujt qalasında jaşajırdı. O— Baqdadın xəlifəsinə vergi verirdi. Qaqiqin qızı Zovinar xəlifənin xoşuna gəlir və xəlifə zorla onu əldə edərək, вir il ona jaxınlaşmamaq ycyn qızın tərəfindən qojulan şərti qəвul edir. Bir gyn Zovinar dəniz sahilinə gedir və orada өzynү susuz hiss edir. Allahın əmrilə dənizdəki qajadan вulaq açılır, Zovinar həmin вulaqdan вir ovuç, sonra jarım ovuç su icdikdən sonra вulaq qurujur. Zovinar həmin sudan hamilə qalaraq, Sanasar ilə Baqdasarı doqur.

Bir myddət kecdikdən sonra xəlifə jenə Qaqiq padşaha hyçum edir, lakin вu dəfə Qaqiq onun qoşunlarını qırır, xəlifə isə cətinliklə xilas olaraq, Sanasar və Baqdasarı өz вutuna qurвan etməji və'd edir. O zaman Zovinar xəlifəni juquda gөryr; onun fikirini anlajır və uşaqlarını evdən qacırır. Sanasar ilə Baqdasar вir cox jerləri gəzdikdən sonra, вir gyn də вir nəhrə catır və gөryrlər ki, daqdan axan təmiz su ilə nazik вir arx nəhrə vuruв onu ikijə вөlyr, sonra isə jenə nəhrə вirləşərək irəlijə gedir. Qardaşlar təmiz arxın вojunça gedərək arxın вaşladıqı вir daqa catır və oraja вөjyk-вөjyk qajalar gətirərək qala tikirlər. Qalaja ad qojmaq istəjirlər, lakin mynasiв ad tapa вilmirlər. Bir qoça kişi gəlir, qalaja nə ad qojmalarını ondan soruşurlar. Qoça kişi dejir:

— Ej uşaqlar вu nə ev, вu nə qala. Sasundur, Sasun. Qoçanın sөzynə əsasən qardaşlar qalanın adını Sasun, evin adını isə Sasun evi qojdular.

Bir gyn də Sanasar, өzy dənizdən doqulduqu ycyn, qardaşı ilə вəraвər dənizə gediв өzy ycyn dənizdən вir at gətirməji qərara alır. Gedirlər, Sanasar dənizin diвinə enir, orada silahlanır və Qurqiq Çalalıja jaxınlaşıв, ona minmək istəjir. Qurqiq Çalalı Sanasarı gөrəndə dejir:

—Ej torpaqdan olmuş fikrin nədir?

Sanasar:

—Səni minəçəm,-dejir.

—Səni gynəşə verəçəjəm, jandıraçaqam.

—Dəniz adamıjam, өzymy sənin qarnının altına verəçəjəm.

—Səni jerə vuruв ucurumdan aşaqıja juvarlajaçaqam.

—Mən dəniz adamıjam, өzymy sənin вelinə verəçəjəm.

At Sanasarın hynərini вaşa dyşərək, ona itaət edir.

Sonra Sanasar və Baqdasar Baqdada qajıdaraq Xəlifəni өldyryr, anaları Zovinarı xilas edərək Sasuna gətirirlər.

Onlar Sasunu şenlədir və вөjyk şəhərə cevirirlər.

Mis şəhəri padşahının qızı Deqdzun Tzam Sanasarın şөhrətini eşidərək, ona vurulur və kaqız jazır ki, gəliв өzy ilə evlənsin. Iki qız məktuвu gөjərcin qanadı yzərində gətiriв, səhv olaraq Baqdasarın otaqına atırlar. Baqdasar вundan hiddətlənərək, qardaşı ilə savaşır, lakin onun өzyndən ystyn olduqunu və aliçənaвlıqını hiss edərək, ona gyzəştə gedir. Sanasar Mis şəhərinə gedir. Qızı istəjənlər cox idi, lakin qız hamını məftun etmiş və qoçaltmışdı. Sanasar şəhərə girərək вir qoça kişinin evinə enir və ondan qızın çazibəsini aradan qaldırmaq ycyn nə etmək lazım olduqunu өjrənir. Qoça kişi ona naqıl edir. Sanasar qızın qızıl almasını jyksək dirəkdən, gyrzy isə qaladan aşaqıja endirir, sonra atı dənizə doqru syrərək, qijmətli daşı əzdahanın aqzından alır və вeləliklə qızın çazibəsini qaldırır. O, səhər tezdən padşahın janına gedir. Padşah dejir ki, qıza sahiв olmaq ycyn вir şərt daha vardır—Deqdzun-Tzanı əldə etmək ycyn gərək mənim 60 pəhləvanıma вir-вir qaliв gələsən. Sanasar yc gynlyk və'də ilə gəldiji ycyn uzun myddət qala вilməjəçəjini və onun ycyn də 60 pəhləvanla вir dəfədə dөjyşmək istədijini dejir. Elə də edir; 40 pəhləvanı өzy өldyryr, jerdə qalan 20 pəhləvanı da jardıma gələn qardaşı Baqdasarla вəraвər өldyryrlər. Sonra qardaşı ilə вəraвər Jaşıl şəhərə gedərək, orada da Deqdzun-Tzamın вaçısını qurtarır və onu Sasuna gətirirlər. Sanasar Deqdzun-Tzamla, Baqdasar isə Deqdzun-Tzamın вaçısı ilə evlənir. Baqdasar arvadı ilə вəraвər Baqdada gedir və irssiz qalır. Sanasarın yc oqlu olur-qorxaq Verqo, Səsli Ohan və Mher, Sanasar və Zovinar өlyrlər.

Ikinçi hissə
BӨJYK MHER

Sanasar өldykdən sonra Sasunu Deqdzun-Tzam idarə edirdi. Mher вөjyjyr, вөjyk şyçaətlər gөstərir, өlkədə hər tərəfli вyryjən açlıqa вais olan şiri өldyryr və Şir Mher adını alır. Mher Ildırım qılınçı və Qurqiq Çalalı əldə edir, ondan sonra isə Səsli Ohan onu Teodoros padşahın qızı Armaqan ilə evləndirmək istəjir. Mher Armaqanı devin əlindən xilas edərək (qızı div qacırmışdı, lakin qız myqavimət gөstərmiş və вakirə qalmışdı) onunla evlənir.

Mher hələ вөjyməzdən əvvəl, Sanasar өldykdən sonra Sasun Misir Məlikinə vergi verirdi. Mher өlkəni idarə etməjə вaşlajanda, Misir Məlikinə artıq vergi vermək istəmədi. O zaman Misir Məliki Mheri dөjyşə də'vət edir. Mher dөjyşə gedir və Misir Məliki Mherə qaliв gələ вilməjəçəjini gөrərək, onunla qardaş olur, Sasundan vergi gətyrmyr və вelə вir şərt təklif edir.

—Əjər mən өlsəm, mənim ailəmi sənin ixtijarına gətyr, əjər sən өlsən, sənin ailəni mənim ixtijarıma ver.

Mher razılaşaraq, Sasuna qajıdır. Myəjjən myddət kecdikdən sonra Misir Məliki irssiz өlyr. Məlikin arvadı Ismil xatun kaqız jazaraq, Mheri caqırır, Armaqan вuraxmaq istəmirsə də, Mher gedir və Ismilə məftun qalaraq jeddi il onun janında qalır. Ismilin Mherdən вir oqlu olur və өz ərinin xatirəsinə uşaqın adını Misir Məliki qojur. Bir gyn Mher gөryr ki, Ismil uşaqı ojnadırkən dejir:

—Anan sənə qurвan, Məlik, вөjy вalam, вөjy, Misirin oçaqını aвad et, Sasunun jurdunu daqıt.

Mher өzyny jıqışdıraraq, Sasuna qajıdır. Armaqan Mheri qəвul etmək istəmir və dejir ki, Mherin 40 il өzynə jaxınlaşmaması ycyn and icmişdir. Qnjazlar, keşişlər gəliв onları вarışdırırlar. Qırq ili qırq aja, qırq ajı qırq gynə, qırq gyny qırq saata cevirirlər.-вiri də dejir ki, qırq saatıda indijə cevirək.

Armaqan Mherlə вarışır. Lakin xəвərdarlıq edir ki, usaqları olan kimi өzləri өləçəklər. Elə də olur, David doqulanda, Mher və Armaqan həmin gyn өlyrlər.

Ycyncy hissə
DAVID

1

Jeni doqulan David Səsli Ohanın ixtijarına verildi, lakin o hec вir dajadan syd əmmədi. Sonra Mherlə Misir Məliki arasında edilmiş şərtə gөrə, David Misirə gөndərildi. Ismil Xatun Davidi saxladı və вөjytdy. David o qədər qyvvətli idi ki, Ismil onun вelini kotan zənçirilə вaqlajırdı. David jerimə jə вaşlajandan sonra вir gyn cөlə getdi; Məlik orada gyrz ojnadırdı. David Məlikin gyrzyny havada tutaraq gerijə tulladı. Məlik qudurmuş halda evə gəldi və anasına dedi:

—David ilan вalasıdır, mən onu вoqaçaqam.

Ismil çavaвında dedi:

—Əjər Davidi өldyrsən, sydym sənə haram olsun, Davidin gyçy sənin gyçyndyr, onu вelinə qılınç as, o вөjysyn, sənin jardımçın olsun, nə ycyn onu өldyrmək istəjirsən?

Myəjjən myddət kecdikdən sonra, Davidi Sasuna gөndərməji qərara aldılar. Məlik istədi ki, David əvvəlçə өzynyn qılıncı altından kecsin, sonra Sasuna getsin, lakin David kecmədi. O zaman Məlik өzynyn iki pəhləvanını-Batman Buqunu və Carвahar Qumunu Davidlə вəraвər gөndərərək, onlara tapşırdı ki, onu jolda өldyrsynlər və onun kөjnəjini өz qanına qəltan-elijiв geri gətirsinlər. Lakin David jolda pəhləvanların fikirini dujdu və onları өldyrmək istəjəndə, pəhləvanlar hər şeji e'tiraf edərək dedilər ki, Davidə qarşı hec вir xəjanətləri olmajıв, həmin xəjanəti tөrətməjə Məlik onları zorla məçвur etmişdir. David Batman Buqunu geri gөndərdi və вir dovşan өldyrərək өz kөjnəjini onun qanına вuladı ki, Məlik Batman Buquna zərər vurmasın, Carвahar Qami isə Davidə xidmət etmək ycyn onun janında qalmaq istədi.

2

David Sasuna catanda, hamı şad oldu, lakin David cox qyvvətli olduqu və ojnarkən uşaqları inçitdiji ycyn Səsli Ohan onu coвan, sonra isə naxırcı elədi. David çanavarları da өzy ilə вəraвər Sasuna gətirdiji ycyn sasunlular cox qorxdular və Ohandan xahiş etdilər ki, Davidi naxıra gөndərməsin.

David, Toros kirvənin məsləhəti yzrə Daştu-Pitsala getdi və orada naxırcı olaraq 7 вaşqa naxırcı ilə qardaş oldu. Bir gyn David zijarətcilərdən naxırcılar ycyn həlisə alıв gətirməjə getmişdi; qajıdanda вildiki 40 dev haramılar naxırı qacırmışlar. David haramıları tə'qiв edərək, hamısını tapıв өldyrdy və naxırı geri qajtardı. Haramılar Mher өldykdən sonra Sasunu da talan etmiş və өzlərinin maqaralarına kylli miqdarda qızıl jıqmışdılar.

David naxırcıların janından Sasuna, Toros kirvənin janına getdi. O, 40 haramı divləri necə өldyrdyjyny naqıl etdi. Əvvəlcə hec kəs inanmadı. Eləki David and icdi hamı ona inanıв maqaraja getdilər və oradakı вөjyk zənginliji Sasuna gətirdilər, anвarları doldurdular, Sasun şenləndi.

3

Sonra David qoça arvaddan anladı ki, Mher вөjyk miras вuraxmış, lakin вytyn mirası Misir Məliki sahiв olaraq Tzovasarı zəвt etmiş və Marut monastrını daqıtmışdır.

David Səsli Ohanla вəraвər Tzovasara gedir və orada geçələjərək, atasının məzarının yzərinə işıq endijini gөryr. David səhər tezdən jerindən duraraq, əmisinin vasitəsilə daş jonanlar və divar hөrənlər jıqır və Marut monastrını aвad etdirərək, oraja keşişlər, din xadimləri tə'jin edir və Carвahar Qamini də monastra gөzətci tə'jin ediв Sasuna qajıdır.

Misir Məliki Davidin өz atasının monastrını jenidən tikdijini eşidəndə myhafizə dəstəsinin вaşçısını monastrı daqıtmaqa gөndərir. Dəstə

«Sasunlu David» eposunun ilju strasijalarından Rəssam A. Mamaçanjanın əsəridir. H. Daneljanın re produqsijasıdır.

вaşçısı gələndə, Davidin orada olmamasından istifadə edərək monastrı daqıdır və keşişlərlə din xadimlərini өldyryr. David həmin xəвəri alan kimi dəstə вaşının jolunu kəsir və onun вytyn adamlarını өldyrərək. Sasunun varlıqını və onun өz dyşmənlərinə myqavimət etməjə qadir olduqunu Məlikə вildirmək ycyn jalnız myhafizə dəstəsi вaşçısını azad вuraxır.

4

Misir Məliki dəstə вaşından 500 adamının həlak edilməsini eşidir Məlik өz edəçəjini myəjjən etmək-Davidi və sasunluları çəzalandırmaq ycyn məçlis caqırır. Məlikin өzy davaja getmək istəjirdi. O zaman Qozвadin adlı ijid вir pəhləvan dedi:

—Jaşasın вizim padşahımız, mən sənin gavur yzərinə davaja getməjini məsləhət вilmirəm; sən mənə min dөjyşcy ver, mən gediв Sasunu talan edim və jeddi illik вaçıxəraçı jıqıв gətirim.

Qırq uzun вojlu arvad gətirəm
dəvələri jyklәsinlər,
Qırq qıssa вojlu arvad gətirəm
ki, sana kirkirə cəksin,
Qırq azaв qız hədijə gətirəm,
Qırq çəngə, qırq da dyjə,
Qırq dəvə jyky gymyş,
sənə xərç gətirəm,
Sasunu talan ediв
Davidi də өldyrəm kөjnəjini
gətirəm.

Məlik sevinərək dedi:

—Ijid Qozвadin, həmin hyququ sənə verirəm, dur Sasunun yzərinə get!

—Məlik! dedijimi edəndə mənə nə verəçəksən?

Məlik:—Mənim padşahlıqımın jarısını,—dejə sөz verdi.

Badin, Qozвadin, Sudin və Carxadin вөjyk qoşunla Sasuna doqru jola dyşərək, Misirin qadınları ycyn qənimətlər gətirməjə sөz verdilər.

Qozвadin Sasuna cataraq qırq adam və qırq dəvə gətyryв вacıxəraçı almaq ycyn Ohanın janına getmişdi. Ohan, Davidin jenə dөjyşyв Məliki qəzəвləndirəçəjindən qorxaraq, onu aldadır və daqa ova gөndərir.

Qozвadinin qoşunu azad Sasuna girərək, hər şeji talan edir. Qozвadin nəzərdə tutduqu qəniməti, qadınları, qızları, eldə hejvanları samanlıqlara dolduraraq, qızıl və gymyşy өlcyв meşoqlara doldurmaqa вaşlajır.

O zaman David daqdan qajıdaraq, qoça arvadın tarlasından şəlqəm cıxarır və jeja-jeja Sasuna gəlir. Qoça arvad onu gөrəndə, jenə lə'nət oxujur.

—Ej Sasun dəlisi, şəlqəm jejən, nədir вu вizim cəkdijimiz, вiz zəhmətlə qız saxlajaq, вөjydək, jaşamaq ycyn вir necə inək və davar əldə edək, вugyn gəliв aparsınlar!

David işin əslini вaşa dyşəndə, mystəвidlərə qarşı jenə qəzəвləndi və gөrdy ki, doqrudan da вytyn Sasunu ah və fəqan вyrymyşdyr.

Qoça qadın, Qozвadinin өz qənimətini jerləşdirdiji tovlaları Davidə gөstərdi.

David dərhal вirinçi yc tovlanın qapılarını sındırdı, qadınlar və qızlar dışarı tөkyldylər və Davidi gөrərək, ona xejir etdilər; David dedi:

—Analarım, вaçılarım, evlərinizə gedin, өzynyz ycyn calışın, dua edin, mən gediв qəddar dyşmənlərə divan tutaram.

Sonra David naxırı tovlalardan cıxararaq dedi:

—Allahın hejvanları, gedin өz sahiвlərinizin qapısına!

Daha sonra David qızıl anвarına girərək gөrdy ki, Ohan ilə Verqo tər icində Qozвadin ycyn qızıl өlcyrlər və Ohan өlcərək «iki!» dejəndə, Qozвadin təhdidlə «вir!» dejirdi. David irəlijə kecərək dedi-əmilərim jorulmuşlar, qızılı mən өlcməlijəm. Verqonun əlindən godu alaraq tərsinə cevirdi və əmisinə dedi—doldur; Verqo godun dal tərəfinə вir kyrək qızıl doldurdu, David qızılı өz jerinə tөkdy, вoş godu əlinə aldı və meşoqa вoşaldaraq dedi:—вu «вir!-iki!».

Qozвadin hirsləndi, Ohanın yzərinə hyçum etdi və Davidin zərafatına son qojulmasını tələв etdi.

David Marut Astvatzatzinin adını verdi və godu Qozвadinə doqru tulladı, lakin Qozвadin вaşını əjdi və god ona dəjmədi joxsa вaşı вoqazından yzyləçək idi.

Qozвadin qacdı, David isə onun dalınça gedərək, dyşmənini tutdu, onun qalın dodaqlarını kəsdi, dişlərini cəkərək alnına dyzdy, ata mindirdi, ajaqlarını atın qarnının altından вaqladı və dedi:

—De get padşahına salam apar, de ki вunların hamısını Mherin oqlu David eləmişdir. De ki qoj вir daha Sasuna gəlməsin, вizim qadınlarımızı, qızlarımızı rahat вuraxsın, Sasunu daqıtmasın. Nə qədər ki вiz saqıq, Sasunun cıraqı sөnməjəçəkdir. Misir onun, Sasun isə вizimdir, qoj өz jerində aqıllı otrusun.

Qozвadin maqluв halda Misirə qajıtdı.

Misir Məliki həddindən artıq qəzəвlənmişdi, o Qozвadindən hər şeji anladı və xysusilə Davidin qyrurlu sөzlərinə cox qəzəвləndi. O, anası Ismilin janına gedərək dedi:

—Sən nahaq вuraxmadın ki, mən onu vaqtında өldyrəm.

Anası Məlikə dedi ki, daha Davidlə dөjyşməjiв onunla вarışsın, lakin Məlik dedi-səni nə qədər eşitdimsə zərər gөrdym, gedəçəm Davidlə dөjyşəçəm, onu məhv edəçəm.

Məçlis də, Davidin hələ cox gənç olduqunu qejd edərək, Məlikin tez вir zamanda dөjyşə вaşlamasını məsləhət вildi, joxsa, David 30 jaşa catsa onunla savaşmaq cətin olar.

Məlik:—вu dəfə Sasunu daqıdaçaqam, əhalini jerindən tərpədəçəjəm,-dejə hədələjirdi.

Məlik өz alnından qan cıxararaq, өz өlkəsinin myxtəlif jerlərindəki вytyn vassallarına təhrirat jazdı ki, өzynyn вөjyk dөjyşy ycyn minlərlə saldat gөndərsinlər. Bir necə gyn ərzində o qədər saldat jıqışdı ki, onlar Misir nəhrinin sujunu icərək qurutdular.

Məlik Sasuna səfər etməjə hazırlaşarkən, Ismil xatun həmin geçə yc dəfə pis juxu gөrdy, jata вilmədi və Məlikin janına gedərək dedi:

—Məlik, oqlum, jenə dejirəm, sən Davidlə dөjyşmə. Mən вu geçə juxu gөrmyşəm: Misirin ulduzu qaralmış, Sasunun ulduzu isə işıqlı və parlaq idi, вir daha juxu gөrdym-Misirin atı qacırdı, Sasunun atı isə ona catmaqda idi. Bir dəfə daha juxu gөrdym, Sasun gynəşli və işıqlı, Misir вulutlu idi, jaqış jaqırdı, dəhşətli sel əmələ gəliв mejitləri aparırdı. Gəl вu dөjyşdən əl cək.

Məlik hirslənərək:

—Bəsdir, nədir? өzyn ycyn jatıв өzgəsi ycyn juxu gөrəçəksən, mən dөjyşə gedəçəm dedi.

—Əjər gedəçəksən, məni də өzynlə вəraвər apar.

—Sən arvadsan, myhariвə jerində nə işin var?

Ismil:

—Rahat ola вilmərəm, gedəçəm,-dedi və өzy ilə вəraвər qırq qadın, qız və rəqs mahnısı calmaq zurnacılar gətyrdy, Məliklə вəraвər Sasuna getdi.

Məlik өz ordusunu Sasun ovasında jerləşdirərək, Davidə вelə вir kaqız jazdı: «David əjər dөjyşmək istəjirsən, cıx mejdana, joxsa qoşunumla şəhərə hyçum ediв, вytyn kişiləri өldyrəçəm, Sasunu jandıraçam, tufan edəçəm və Sasunun daş və torpaqını jelə sovuraçam».

Kaqızı gətiriв Ohana verdilər; Ohan kaqızı Daviddən gizlədərək, өz-өzynə dedi:-«o qədər adam qarşısında nə edəçəjik, nə dөjyşənimiz var, nədə soldatımız». O, məsləhət almaq ycyn aqlajaraq Verqonun janına getdi. Verqo kaqızı oxujaraq dedi:

—Bu kaqızı Daviddən gizlətməlidir, jaxşı olar ki Davidi icirdəkki, o hec вir şejə qarışmasın, Məliki daha da hirsləndirməsin, вiz isə vergini jıqaq, qadın, qız toplajaq, gedək Məlikin qılıncının altından kecək, вəlkə вizə rəhm eləsin.

Ohan razılaşdı və Davidi icirtdilər, David sərxoş olaraq dərin juquja getdi.

Lakin Toros kirvə вalaвan caldı, adamları jıqdı və Lorut daqının təpəsinə gedərək, orada 39 cadır qurdu. O dөjyşmək tərəfdarı idi. Bunun ycyn də өz adamlarına dedi: Coxdan cox gedər, azdan az, Allah ja Məlikə verəçək ja вizə».

Toros kirvə davaja gedəndə, onun arvadı cox narahat oldu və dedi: «Torosu və hamını өldyrəçəklər, gəliв вizi də өldyrəçək və millətimizi tamamilə məhv edəçəklər». O Davidin вaş uçunda oturaraq, aqladı, gөz jaşları Davidin yzynə tөkyldy və David juqudan ojandı:

—Ja! nənə; Allah xejr etsin, nə ycyn aqlajırsan?

Sanduqt dedi:—Aj David, səni əzrajil aparsın, Qozвadini qırdın, lakin indi Misir Məliki coxlu qoşunla gəlmişdir ki, вizi məhv etsin.

David qəzəвləndi, ajaqa qalxdı, silah və ziheri gejdi, ildırım qılınçı вaqladı, myhariвə xacını qoluna вaqladı, Qurqiq Çalalı mindi və elə mөhtəşəm вir şəkil aldı ki, onu jola salmaqa gələn Sasun xalqı, Davidin şəxsində Mherin ləjaqətli varisini-өz xilaskarını gөrərək, ruhlandı. Qızlar və gəlinlər həmin jerdə onu mahnılarla jola saldılar.

David həmin mahnılardan həjəçana gələrək, çavaв verdi:

—Qardaşlar, вaçılar, siz qorxmajın, salamat qalın, hamınız da mənə вaçı və ana olmuşsunuz, mənim artıq əskijimi halal edin, salamat qalın!

O vaqta kimi Mherin өlymy mynasiвətilə jas tutan Davidin nənəsi—Deqdzun-Tzam jasdan cıxdı, Davidin etdiklərini вildi, Mherin atının səsini eşitdi, duruв Davidə xejr dua oxudu və Qurqiq Çalala nəsihət etdi ki, Davidə jaxşı joldaşlıq etsin.

David Qurqiq Çalalını syrərək Tzovasara getdi. Jol dumanla өrtyly idi, lakin Qurqiq Çalal вytyn jolları jaxşı вildiji ycyn Davidi sydвulaqına apardı. David atdan dyşyв вulaqın sujundan icdi-daha da qyvvətləndi, atasının silah və zirehi onun yzərinə daha jaxşı kipləşdi.

David Ildırım qılınçı sınadı; o gərək polad dirəji ortasından kəsəjdi; вir zərвə vurdu, elə mynasiв jerdən kəsdi ki, dirək ortadan kəsildisədə, өz jerindən qımıldamadı. David вir an ymidini kəsdi; o elə zənn edirdi ki, kəsə вilməmişdir, lakin o anda kylək əsdi və dirək kəsilən jerdən aralandı. David sevindi və Misir Məlikinin ordusunun yzərinə hərəkət etdi, lakin onun qoşununun cox olduqunu gөrəndə өz-өzynə dedi: «Ej Allah вu qədər qoşunla mən necə dөjyşəçəm. Onlar jazda doqulmuş kөrpə quzu, mən isə aç çanavar olsam, onları вoqa вilmərəm, o cadırlar ot tajaları, mən od olsam, onları jandıra вilmərəm. Onlar kyl, mən kylək olsam, onları daqıda вilmərəm».

Qurqiq Çalal Davidin qorxduqunu anlajaraq dedi:

—Ej imansız, nə ycyn qorxursan, sən nə qədər qılınçınla kəssən, mən də вir o qədər nəfəsimlə kəsəçəm, sənin qılınçın nə qədər kəssə, вir o qədər də mən ajaqımla əzəçəm. David qorxma, jalnız akdanıв jerə dyşmə.

David yrək aldı, atı irəli syrdy və qəhrəmançasına dyşmənə qarşı getməji qərara alaraq, səsləndi.

Ehej! kim jatıвsa ojansın,
Kim ojaqsa— atları jəhərləsin,
Kim jəhərləjiвsə—silahlansın
Kim silahlanıвsada-atını minsin,
Deməjin ki David qorxaraq gəldi, gizlinçə getdi.

Bunu dejərək Misir Məlikinin qoşununun icərisinə girir və «qac Qurqiq qac, kəs, qılınç, kəs» dejərək, sel kimi qan axıtdı və mejit mejitin ystə qalaxlandı.

Daqın təpəsində olan Toros kirvədə вunu gөrərək, ruhlandı və digər tərəfdən өzyny qoşuna vuruв qırmaqa вaşladı.

David вir cox adam qırdıqdan sonra, Misir Məlikinin qoşununun icərisindən jeddi uşaqı olan və jeddisi də ataları ilə вəraвər zorla davaja gələn qoça вir adam, silahsız və вaşı acıq halda, qoşunun icərisindən өzy ycyn jol acaraq Davidin qavaqında durdu və dedi:

David, sənə qurвan olum, dinlə, atını sakitləşdir, sənə dejəçək sөzym vardır.

—Nə dejəçəksən qoça?

—David! вunlar da adamdırlar, oqul-uşaq sahiвidirlər; dejilmi? onları өldyrəndə, onların uşaqlarının gynahı sənin вojnuna dyşəçək. Onların вə'ziləri kicik, вə'ziləri jeni evli, вə'ziləri də oçaqın jeganə dirəji, evin cıraqıdırlar.

—Indi ki вelədir, nə ycyn mənim өlkəmin yzərinə davaja gəlmişlər?

—Bizim gynahımız joxdur, вizi вuraja Məlik zorla gətirmişdir, də'van varsa, get onunla et.

Onda Məlikin jerini gөstərin!

—Qoça kişi Məlikin cadırını gөstərdi və David atını oraja tərəf syrdy. Məlik cadırda jatmışdı, Ismil xatun isə onun вaş uçunda oturmuşdu.

David hər iki xidmətcinin yzərinə вaqırdı:

—Ojadın sizin aqanızı, qoj вajıra cıxsın!

Xidmətclər dedilər:

—Biz onu ojada вilmərik; O jeddi gyn jatmalıdır, yc gyn kecmişdir, hələ dөrd gyn də var.

—Mən jatmaq-matmaq вilmirəm, ojadın, əjər jatmaq istəjirsə, onu elə jatırdım ki, вir daha ojanmasın.

Onlar məçвur olaraq şiş qızartdıгıв, Məlikin ajaqlarının altına qojdular, Məlik zənn etdi ki, вirə sancır, onun ycyn də o вir tərəfə dөndy. Sonra kotan dəmirini qızardıв, ajaqlarının altına qojdular.

Məlik:—Of! вurada nə qədər вirə var, dedi və jenə o вir tərəfi ystə dөndy.

David taв gətirə вilmədi və mızraqı cəkərək Məlikin topuqundan vurdu, topuqu dəldi və dedi:

—Məlik, вəsdir jatdıqın

Məlik:— Of, of, qojmadınız rahatlanam- dedi və gөrdy ki, David ajaq uçunda durmuş, atı isə qan icindədir. вir dəfə yfyrdy ki, jerindən tərpətsin, lakin David jerindən tərpənmədi; Məlik qorxmaqa вaşladı və hijləgərlijə əl atdı.

—Şejtan aparsın səni, ədə David, sən nə zaman atlı oldun, de atdan aşaqı dyş, əvvəl jejək, icək, sonra dөjyşək.

—Jox, dyşmərəm, cıx ortaja savaşaq.....

O zaman Ismil xatun irəli gələrək dedi:

David, joldan gəlmişsən, jorulmuşsan, sən də mənim oqlumsan, atdan dyş, istirahət et, sonra dөjyşərsən.

Ismil cox xahiş edəndə, David atdan dyşmək istədi, lakin at qacdı; o istəmirdi ki, David aşaqı dyşsyn, lakin sonra David atdan dyşdy, Qurqiq Çalal isə açıxlanaraq, daqa qacdı.

Məlik вir quju qazdırıв, qujunun ystyny xalca ilə өrtmyşdy. David cadıra girən kimi, ajaqını xalcaja qojdu və quju ja dyşdy; Məlik qujunun icərisinə dəmir şəвəkə qojmuşdu. David həmin şəвəkənin icərisinə dyşdy və dışarı cıxa вilmədi, Məlik dəjirman daşları gətiriв, qujunun aqzına dyzdy və dedi:

—Haj-haj David Sasundan gəlmiş, mənimlə dөjyşmək istəjir, de qoj symykləri cyryjənə kimi qujuda qalsın.

Və Məlik jarımcıq qojduqu juxunu tamamlamaq ycyn jenə jatdı.

Həmin geçə səsli Ohan juxusunda gөrdy ki, Misirin ulduzu işıq verir, Sasunun ulduzu isə qaralır, Ohan narahat oldu, өz arvadı Sarejə juxusunu naqıl etdi, lakin arvadı əhəmijjət vermədi; Ohan jenə juxu gөrdy, вu dəfə Misirin ulduzu cox parlaq, Sasunun ulduzu isə sөnmək yzrə idi. O jenə ojandı, lakin вu dəfə arvadı durmaqa qojmadı. Ycyncy dəfə Ohan, Misir ulduzunun Sasun ulduzunu udduqunu gөrdy; Ohan qəzəвlənərək dedi:

Arvad dur, Davidi өldyrdylər.

—Nə ycyn jatmısan? aj kişi kim вilir David indi hansı arvadın qojnunda jatıв kef edir.

(Ardı var)

XARIÇI ӘLKӘLӘRDӘ

Nju-Jorqda ymumdynja sərgisində

Nju- Jorq, 20 (TASS). Son zamanlar Nju-Jorqda Ymumdynja sərgisini gərməjə gələnlər son dərəçə azalmışdır.

Bununla əlaqədar olaraq sərgi administrasijası istismar xərçlərini azaltmaq istədijindən qulluqçuları kytləvi surətdə işdən çıxarmaqa başlamışdır. Son iki gyn myddətində təqribən 600 nəfər işdən çıxarılmışdır. Bunların 300 nəfəri eqsqursijacıları gəzdirən gənçlərdir. Ijulun 18-də sərgi territorijasında eqsqursijacıları gəzdirənlər işdən çıxmaları əlejhinə nymajiş təşkil etmişlər. Onlar əz formalarında olan fərqləndiriçi nişanların kytlə içərisində qoparırdılar. Mətbuatın verdiji mə'lumata gərə jaxın iki həftə ərzində 2000 nəfərdən cox qulluqcu işdən çıxarılaçaqdır.

Sərgijə gələnlərin sajını artırmaq məqsədilə daxil olmaq ycyn verilən pulun miqdarı bir qədər endirilmişdir.

Sovet pavilionu əvvəlki kimi diqqət mərkəzində qalmaqda davam edir. Oranı gərməjə həmişə kylly miqdarda adam gəlir. Bytyn mətbuat onun arxiteqtura və eqsponatlarına əz təəççyblərini bəjan edərək ona bəjyk diqqət jetirməkdə davam edir.

Qommunist deputatların deleqasijası Bonnenin janında

Pariz 21. (TASS). Palata yzvy olan qommunistlərin deleqasijası xariçi işlər ministri Bonnenin janına gəlmiş və internasional briqadaların Fransada olan dəjyşcyləri haqqında, general Franqonun dustaqxanalarında zillət çəkən 28 fransızlara dair onun qarşısında sual qojmuşdur.

Bonne, fransızların azad edilməsi haqqında tə'çili surətdə Fransanın ispanija səfiri Petenlə əlaqəjə girişməji və Ispanijanın Pariz səfiri ilə danışıq aparmaqı deleqasijaja və'd etmişdir. Bonne, internasional briqadaların Fransada jaşajan və xariçə getməjə imkanı olan dəjyşcylərinin hamısı ycyn viza əldə etməji dəxi və'd etmişdir.

Germanijada dolu 200 min heqtar əkini puc etmişdir

Berlin, 21 (TASS). Mjunxendən xəbər verilir ki, Vasserburq rajonunda (çənubi Bavarija) iki gyn əvvəl dyşən dolu 200 min heqtardan artıq taxıl əkinini puc etmişdir. Çənubi Bavarijanın bir sıra jerlərində dynən jenə qyvvətli dolu dyşmyşdyr. Kelpten şəhərində 15 dəqiqə ərzində gərynməmiş qyvvəli dolu dyşmyşdyr. Jyzlərçə aquşqaların şişəsi qırılmışdır. Dolu baq və bostanlara da bəjyk zijan vurmuşdur. Qross-vejlet Şledorzda və Qoxedə taxıl əkinləri tamamilə puc olmuşlar. Mejvə aqaçlarının jalnız mejvələri dejil, hətta jarpaqları da məhv olmuşdur.

Telefon əlaqəsi kəsilmişdir.

Rıdz Smiqlı ilə mysahibə

Pariz, 20 (TASS). «Pti parizien» qəzeti, Polşa marşalı Rıdz—Smiqlının bir ameriqalı zurnalist qadına verdiji mysahibəni nəşr etmişdir. Bu mysahibədə Rıdz -Smiqlı bəjan etmişdir:

«Dansiq məsələsini, insani imkanı daxilində, dinç surətdə qajdaja salmaq ycyn hər şeji edəçəjik. Lakin əjər Germanija Polşa haqqında əzynyn anşljus çəhdlərində inad etsə, Polşa, təkbaşına, myttəfiqsiz dəjyşməjə məçbur olsa belə, dəjyşəçəkdir. Bytyn poljaq xalqı bu fikirdədir.

Dansiq Polşa ycyn zəruridir. Dansiqi əz qontrolu altında saxlajan, bizim eqonomik həjatımızı qontrol altında saxlajır. Xariçi əlkələrlə bizim tiçarətimiz Dansiq və Qdına vasitəsilə içra edilir. Danqisi qontrol edən Qdınajı dəxi qontrol edir. Keçən il ərzində bizim tiçarətimizin predmeti olan 16 million tonna jyk bu iki şəhərdən kecmişdir. Germanlar tərəfindən Dansiqin tutulması, Polşanın bəlyşdyrylməsini bizə xatırladan bir aqt olardı. Bu zəminə yzərində də, bundan 4 aj əvvəl, Dansiq və qoridor haqqında Hitler əz tələblərini təkrar etdiji zaman, mən mobilizasijanı həjata kecirdim».

Polşa və Sovet Ittifaqı arasındakı mynasibat məsələsi haqqında zurnalist qadına Rıdz-Smiqlı demişdir:

«Bəli, Sovet Ittifaqı ilə bizim hyçum etməmək haqqında və eqonomik paqtımız vardır. Lakin, Sovet Ittifaqı tərəfindən xammal tədaryk edilməsi, ajdındır ki, bir cox faqtordan asılıdır. Hamıdan əvvəl Sovet Ittifaqı indiki vəzijjətdən ən cox mənfəət çıxaraçaqdır».

Cində hərbi əməlijjat

MӘRKӘZI CINDӘ

Xubej vilajətində dəjyşlər jenidən başlanmışdır. Anlunun çənubunda hyçum edən cin qoşunlarının qabaq dəstələri Junlunxe jaxın ətrafında japon pozisijalarına hyçum edirlər. Anlunun şimalında cin qoşunları japonları Czanşoudjandan çıxarmışlar və çənub -şərq istiqamətində irəli hərəkət edirlər.

Şoşinin şərqində cin qoşunları Xanqou- Ican şosse joluna jaxınlaşmışlar və Tsjantszjanın yzərinə hyçum etmək ycyn onlar qyvvə toplajırlar.

Cin qoşunları Dean və Caninqanda (Xubej vilajətinin şimal hissəsindədir) olan japon qarnizonlarının qommuniqasion əlaqələrini kəsmişlər.

ŞIMALI CINDӘ

Şansi vilajətinin çənub -şərq hissəsində japonlar artıq 120 min qoşun mərkəzləşdirmişlər. Cin qoşunları inadlı myqavimət gəstərirlər. Japon qolonnalarının Pojatszeczou (Tszincen) şosse jolu boju və Qaopin yzərinə irəlijə hərəkətləri dajandırılmışdır. Bu rajonda cin qoşunları bir sıra məntəqələri təmizləmişlər. Xundun rajonunda (Şansi vilajətinin çənub hissəsində) dəjyşlər davam edir.

Şansi və Xenan vilajətlərinin sərhəddində şiddətli dəjyşlər gedir.

Baoxounun qərbində (Sujjuan vilajətində) hyçum etmək istəjən min nəfərlik japon dəstəsini cin hissələri bu şəhərin 70 kilometrlijində dajandırmışlar. Dəjyş zamanı japonlardan 160 adam əldyrylmyş və 3 nəfər əsir dyşmyşdyr. Cin qoşunları 6 jyk avtomobili və 1 tanq zəbt etmişlər.

ÇӘNUBI CINDӘ

Samşujdan çıxmış 200 adamlıq japon dəstəsi Qantonun qərb tərəfində Janmejə hyçum etmişdir. Cinlilərin əzyny mydafiə dəstələri japonların hyçumunu dəf edərək, onları darmadaqın etmiş və cox miqdarda silah və hərbi ləvazimat ələ kecirmişlər.

Mə'lum olmuşdur ki, ijulun 18-də, japonlar Şanbejə (Svabju) desant çıxarmaqa təşəbbys etdikləri zaman cin artillerijası iki japon gəmisini vurub xarab etmişdir.

Ijulun 19-da 9 japon aeroplanı Tszjansi vilajətinin 3 şəhəri yzərinə basqın etmişdir. Bu şəhərə 26 bomba atılmışdır.

ŞӘKILDӘ: Ingilis qonsessijası ətrafında çəkilmiş çəpərlər. Çəpərlərin dalında ingilis əskərləri gərynyr. Saqda—ingilis qonsessijasına girməjə buraxılmadan japon əskərləri tərəfindən paltarı çıxarılmış cinli.

Nju-Jorqdaki ymumdynja sərgisində sovet pavilionunun myvəffəqijjəti

London, 21. (TASS). Nju-Jorqda açılmış ymumdynja sərgisində hansı əlkənin eqsponatlarının daha artıq tə'sir buraxdıqını bilməkdən ətəri sərgi administrasijası tamaşaçılar arasında anketa jajmışdır. Bu sualın nətiçələrinə dair e'lan edilən rəsmi mə'lumatda gəstərilir ki, sovet eqsponatları daha artıq myvəffəqijjət qazanmışlar.

Sərgidə hansı eqsponatların daha artıq myvəffəqijjət qazandıqını aşkara çıxarmaq məqsədilə ymumdynja sərgisinin eqsqursija izahçıları az əvvəl 2.500 tamaşaçı arasında sorqu aparmışlar. Tamaşaçıların coxu, xariçi eqsponatların hamısının içərisində sovet pavilionunun eqsponatları daha artıq tə'sir buraxdıqını qejd etmişlər.

ABŞ-da bitərəflik haqqındakı qanunun jenidən baxılması məsələsinə dair

Nju-Jorq, 21 (TASS). Vaşinqtondan verilən mə'lumatlarda gəstərilir ki, Jevropada myharibə olduqu halda Ruzvelt, bitərəflik haqqında qanunu jenidən baxmaq ycyn qonqressin xysusi sessijasını caqıraçaqdır. Gyman edirlər ki, qonqressi qaniqula buraxdıqdan sonra Ruzvelt, bitərəflik haqqındakı qanunun jenidən baxılması uqrunda hərəkəti gyçləndirmək məqsədilə, avqustun əvvəllərində trans qontinental səjahətinə çıxaçaqdır və səjahət zamanı nitqlərlə, xysusilə bejnəlxalq vəzijjətlə əlaqədar məsələlər yzrə nitq ilə çıxış edəçəkdir.

Senatın xariçi işlər qomissijasının sədri Pittmen mətbuat nymajəndələri ilə etdiji mysahibədə bəjan etmişdir ki «Hitler Jevropada myharibənin başlanmasını tələsdirərsə», german aeroplanları vətəndaş əhalini bombardman edərlərsə, ameriqa içtimaijjatı bitərəflik haqqındaki məsələdə əz sijasətini dərhal jenidən baxmaqa qonqressi məçbur edər.

«Nju-Jorq-Tajms» qəzeti gəstərir ki, Ruzveltin məqlubijjəti, Jevropadaki vəzijjətlə əlaqəsi olmajan daxili səbəblərlə izah edilir. Qəzet Germanijanı və Italijanı qabaqçadan xəbərdar edir ki, myharibə 1917-çi ildə olduqu kimi, indi də ameriqanların ən əhəmijjətli intereslərinə toxunaçaqdır. Uzaqlıq ABŞ-nı ymumdynja myharibəsinin nətiçələrindən izoljasija edə bilməz. Bunun ycyn də ameriqalılar dyşynyrlər ki, Ingiltərə və Fransanın sijasətinə dair bə'zi inanmamazlıqlar və e'tirazlara baxmajaraq, ABŞ demoqratik əlkələrə kəmək etməlidir.

«Nju-Jorq gerald tribjun» qəzeti (respubliqaçılar qəzetidir) respubliqaçıların senatda olan partijasını pisləjir. Qəzet həmcinin qejd edir ki, Ruzveltə zidd olanların qalibijjəti jalnız myvəqqətidir və tamamilə daxili səbəblərlə izah edilir.

Ameriqanın başqa qəzetləri də qonqressin qərarını həmin ruhda qommentarija edirlər. Bir cox qəzetlər jada salırlar ki, oppozision respubliqaçıların bu kimi hərəkətləri Versal myahidəsinin təsdiqinə və ABŞ-nın Millətlər Çəmijjətinə daxil olmasına mane oldular. Respubliqaçılar o zaman, Vilsonu məqlub etmək və demoqratik rəhbərliji prezident Qardinqin reaqsion rəhbərliji ilə əvəz etmək ycyn izoljasionculuq şyarlarından istifadə etdilər.

Cin xalqının sədaqətli qızı

Gənç cinli qız Tan Quj-linin adı Cində jaxşı tanınmışdır. O, japon işqalçıları ilə mybarizə etmək ycyn birinçi olaraq orduja daxil olanlardan biri olmuşdur. O, mərkəzi Cinin çəbhələrində bir cox vuruşmalarda iştirak edərək əz ijidliji ilə joldaşlarının hərmət və məhəbbətini qazanmışdır. O, 1938-çi ilin axırında, Qulini (Tzjansi provinsijası) qəhrəmançasına mydafiə etmiş «əlym qorpusu»-na daxil olmuşdur. Tan Quj-lin burada əzyny jaxşı bir pulemjotcu kimi gəstərmişdir. Dyşmən çəbhənin bu ucastoqunda coxlu qyvvə toplamışdı. Lakin japonlar hər dəfə hyçuma gələrkən az miqdarda olan ijid cin saldatları onları dəf edirdi. Tan Quj-lin vuruşmalardan birində ajaqından jaralanmış, lakin pulemjot atəşini dajandırmamışdı. Onun cijnindən dəjən ancaq ikinçi gyllə onu sıradan çıxarmışdı. Tan Quj-lin xəstəxanadan çıxaraq jenidən onu orduja qəbul etməji xahiş etmişdir. (TASS).

Baqların beçərilməsi işində olan noqsanlara tezliklə son qojmalı

Respubliqamızda baqçılıqın inkişaf etdirilməsi, jeni salınmış baqların beçərilməsi və olan sahənin genişləndirilməsi haqqında EQ(b)P MQ -nın 1938-çi il 31 janvar tarixli qərarları bir cox rajonlarda kobudçasına pozulmuşdur.

Beləki respubliqamızın Zəngibasar rajonunun bir sıra kəndlərində salınmış jeni baqların beçərilməsi işi pis təşkil edilmişdir. Rajonun Sərvanlar kəndində 1938-çi və 1939-çu illərdə salınmış 2,5 heqtar yzym baqı, 1,5 heqtar yzym bitomniki və 1,5 heqtar mejvə baqı həmin kənd qolxozunun rəhbər işçilərinin qajqısızlıqı yzyndən jaxşı beçərilməmişdir. Salınmış baqlar vaqtı-vaqtında suvarılmadıqı kimi, əz vaqtında alaq otlarından təmizlənmir. Buna gərədə baqlar ot içində itmişdir.

Jeni salınmış 1,5 heqtar yzym bitomnikinin bə'zi sahələri vaqtı-vaqtında suvarılmadıqı kimi, bə'zi sahələrinin isə hər gyn başlı- başına su axdıqından zinəlik halına dyşmyşdyr. Hətta elə sahələr də vardır ki jeni salınmış yzym barmaqlarının 50-60 prosenti susuzluqdan qurumuşdur.

Baq sahəsini əkən briqadirlərə qolxoz sədri lazımi tapşırıq verməsinə baxmajaraq, baqların xarab olması ycyn ijul ajının 4-də briqadir yzərinə bir cox qultur bitkilərin jaxşı beçərilməməsi barədə aqt baqlanılmışdır.

J. Neçilidə 5-6 qolxozcu əz həjətjanı torpaqı (baqı) olduqu halda, baqın içini çəltik əkmişlər, bu səbəbdən də həmin baqların tənəkləri cox su almaq nətiçəsində əz kəklərini çyrydərək və bir cox baqterija xəstəliklərinə tutularaq qonşu baqlarada siraət edəçəkdirlər.

Baqların bu hala salınmasına rajon içraijjə qomiteti, torpaq şə'bəsi və jerli təşkilatlar vaqtında vasitələr ələ almamışlar. Rajon aqranomu bu baqların içində çəltik əkiləndən 2 aj sonra xəbəri olmuş və lazımi aqt tərtib edərək proqurora vermişsədə bu gynə qədər nətiçəsiz qalmışdır.

Aqçaqışlaqda 1938 və 1939-çu illərdə salınan jeni baqlar plansız salındıqı ycyn mexanizasija etmək və suvarmaq mymkyn dejildir.

Bundan başqa rajonun Aqhamzalı kənd qolxozunda 1936-çı ildən salınmış 3 heqtar yzym baqının alaq otları vurulmadıqından və vaqtı-vaqtında suvarılmadıqından baqların vəzijjəti olduqça xarabdır. Rajonun başqa kəndlərində də bu vəzijjətə rast gəlmək olar.

Bundan başqa kəhnə baqların qazılması və beçərilməsi işidə pis təşkil edilmişdir. Kəhnə baqların beçərilməsini unudurlar.

Zəngibasar rajon partija, içraijjə qomitetləri və torpaq orqanları bu kimi vəzijjətə son qojmaqla, baqçılıqın inkişafı haqqında EQ(b)P MQ -nın 1938-çi il 31 janvar tarixli qərarının dyzgyn jerinə jetirilməsinə calışmalıdırlar.

A. Sadıxov

Mosqvada fizqulturaçıların ymumittifaq gyny.

ŞӘKILDӘ: «Tovarişc» sport çəmijjətindən fizqulturaçı qadın Ju. F. Popova.

«Texniki noqsanlar» və həqiqi vəzijjət

Içevan (ETA).—Içevan rajonunun bir sıra kəndlərində (J. Aqdanda, Çoqazda, A. Aqdanda və i. a.) torpaq əlçən qomissijaların olmaması nətiçəsində, qolxozcuların həjətjanı torpaqlarının, elə də tək təsərryfatların və qolxozda olmajan digər şəxslərin torpaqlarının əlcylməsinə hələ başlanmamışdır. J. Aqdanda işləmək ycyn yc dəfə torpaq əlçən qomissija sədri tə'jin edilmiş, lakin onlardan hec biri kəndə getməmişdir. Vəzijjət bir necə digər kəndlərdə də jaxşı dejildir. Məsələn Içevan, Tala, Lusadzor, Uzuntala və Melik kəndlərində əlcylən torpaqlar və edilən qejdlərin joxlanılması nətiçəsində qomissijaların işlərində coxlu səhvlər aşkara çıxarılmışdır. Rajon partija qomitetinin katibi Aramajis Avetisjan və rajonun digər rəhbər işçiləri mejdana çıxmış səhvləri texniki noqsanlar hesab edərək, həmin noqsanların aradan qaldırılması ycyn qəti tədbirlər gərmyrlər. Halbuki torpaq əlcmə işlərinə dair partija və hekumətin direqtivaları kobud surətdə pozulur.

Hejvandarlıqın inkişafı uqrunda

Qursalı (Spitaq) kənd qolxozunda hejvandarlıqın inkişafına xysusi fikir verilir. Qolxozun 1937-çi ildə 17 inəji, 180 əkyzy, 100 qojunu, 2 atı, 4 çins qocu, 29 çavan hejvanı olduqu halda, bu il qolxozun 38 inəji, 300 qojunu, 215 əkyzy, 10 atı, 9 merinos qocu və 80 çavan hejvanı vardır. Hejvanların bəslənilməsi işi jaxşı təşkil edilmişdir. Bu il qolxozun 36 inəji, 180 qojunu və 2 atı doqmuşdur ki, doqan 180 qojundan 200 saqlam quzu alınmışdır. Qolxozculardan Qijas Aslanov, Hymbət Əli oqlu, Əsmər Hapajeva və Tykəzban Ağ qızı, hejvanların bəslənilməsi işində nymunəvi calışırlar. Bunlar XVIII partija Qurultajı şərəfinə verdikləri və'di namusla jerinə jetirirlər. Onlara tapşırılmış inəkləri nymunəvi saxlajır və gyndəlik syd planlarını 115-120 prosentlə ədəjirlər.

Haxverdi Hysejnov

Ləjaqətsiz adamlar qolxoz ne'mətlərindən istifadə edirlər

Kirovaqan (ETA). —Rajonda calışan torpaq əlçən qomissijalar bir cox ləjaqətsiz adamların, qolxozun intereslərı zərərinə olaraq qolxoz ne'mətlərindən istifadə etdiklərini aşkara çıxarırlar. Həmzəçimən kəndində saxta qolxozcu Hovaqim Qocarjan qolxozda hec bir əməkgyny qazanmamasına baxmajaraq, illər boju 6,445 qvadrat metr sahə torpaqdan istifadə etmişdir. Halbuki bir cox ən jaxşı qolxozculara həjətjanı torpaq verilməmişdir. Fioletov kəndində bir-birlərindən saxta olaraq ajrılan Abraham və Aleqsandr Micitin qardaşlar təqribən bir heqtar sahədə «həjətjanı» torpaqlardan istifadə edirlər, halbuki, onlar qolxozda calışmırlar. Bu kimi faqtlar başqa kəndlərdə dəxi vardır. Beləliklə kənd təsərryfat arteli nymunəvi ustavının prinsipləri kobudçasına pozulmuşdur ki, onlar tez bir zamanda dyzəldilməlidir.

FUTBOL

Ijulun 21-də «Spartaq» stadionunda Ermənistan SSR Xalq Qomissarları Soveti janında fizqultura və sport işləri qomiteti Ermənistan SSR «quboq»-u uqrunda futbol jarışları təşkil etmişdir. Jerevanın «Dinamo» və «Pişceviq» futbol qomandaları arasında jarış kecirilmişdir.

Ojun başlanan kimi «Pişceviq»-cilər aqtiv ojnamaqa başladılar. Bu aqtivlik 15 dəqiqə onların ystynlyjy ilə kecdi. Sonra ojun çiddiləşdi. Hər iki qomandalar biri-birlərinə çiddi hyçum etdilərsədə nətiçəsiz qaldı. Birinçi hissə 0:0 hesabı ilə qurtardı.

Ikinçi hissədə «Dinamo»-cular hyçuma kecib topu «Pişceviq»cilər tərəfdə saxladılar. Top qapıja jaxınlaşdı. Bu vaqt sol hyçumcu başı ilə birinçi topu «Pişceviq»-cilərin qapısına salmaqa myvəffəq oldu.

Ojun daha da çiddiləşdi. «Pişceviq»-cilər də aqtiv ojnamaqa girişdilər. Onlar 30-çu dəqiqədə birinçi topu «Dinamo»-cuların qapısına vurdular. Vaqtın qurtarmasına 5 dəqiqə qalmış «Pişceviq»cilər daha çiddi hyçuma kecdilər. Sonra hec bir qomanda hesabı artıra bilmədi. Ojun 1:1 hesabı ilə qurtardı.

H. Hysejn.

Mosqvada fizqulturaçıların ymumittifaq gyny.

ŞӘKILDӘ: «Dinamo» fizqultura çəmijjəti qolonnasının tərtibi.

JENI BӘDII FILMLӘR

Ittifaqın eqranlarında avqust ajında bir necə jeni bədii filmlər gəstəriləçəkdir. Bəjyk tarixi film -«Stepan Razin» filmi şəkillərinin çəkilməsi qurtarmışdır. Indi «Mosfilm» studijasında şəkilin montazı gedir. «Sojuzdetfilmin» Mosqva studijası,-sovet razvedqasının masqalanmış xalq dyşmənləri ilə apardıqı mybarizə haqqında, bizim intelligensijamızın patriotizmi haqqında —«Qarjeranın sonu» şəklinin istehsalını qurtarmışdır. Lejtenant Mixajlovun baş rolunu ordenli -artist A. L. Abriqosov ifa edir. Filmdə gənç artistlər-11 jaşlı məktəbli Vova Tumalojants və 5 jaşlı Vitja Seleznjov -iştirak edirlər. «Lenfilm» studijası sovet pilotlarının qəhrəmanlıqını gəstərən «Mərdlik» filmini buraxır. «Bəjyk vətəndaş» filminin ikinçi serijası şəkillərinin çəkilməsi qurtarır.

Indi «Lenfilm» studijası «Petroqradın mydafiəsi» adlı bəjyk tarixi-revoljusion filmin şəkillərini gətyrməjə hazırlıq aparır. Kijev studijası «Boqdan Xmelnitski» şəklinin istehsalına başlamışdır. Mosqva studijası -«Mənim universitetlərim» şəklinin istehsalına başlamış. Tbilisi kinostudijası gyrçy və uqrajna xalqlarının qardaşlıq dostluqu haqqında maraqlı «Dostluq» filminin şəkillərini gətyrməjə başlamışdır. (TASS)

---o---

Maraqlı maket

«Şəkər cuqunduru» pavilonunda maraqlı maket dyzəldilmişdir. Cuqundur plantasijalarını təsvir edən panno yzərində bəjyk cuqundur jyksəlir. Bu cuqundurun kəkyndən arası kəsilməkdən cuqundur məhsulu şəkər, qonfet, şoqolad və başqaları axır.

---o---

JAXŞI PIONER EVI

Vedi rajon mərkəzində olan pioner evinin işləri keçən illərə nisbətən bu il jaxşı təşkil edilmişdir. Pionerlər ycyn jaxşı ojunlar əjrədilir. Pionerlər evinin divar qəzeti jaxşı işıqlandırılır. Pioner evinin mydiri Muradjan Zaven joldaşın iş təçrybəsindən kəndlərdən rajona gələn pionerlər əjrənərək jerlərdə haman qajda işləmək istəjirlər. Qejd etmək lazımdır ki, rajon qomsomol qomitetinin pioner şə'bəsi pioner evi hesabına alınan pulları ajrı məqsədlərə xərçləjir. Pioner evində siqnal, baraban, şaşqi və pionerlərə aid kitablar catışmır.

Rajon qomsomol qomiteti rajon mərkəzində olan pioner evini nymunəvi şəkilə salmaqla onun inventarı olan ehtijaçını tə'min etməlidir.

Vəlijev Ә.

Myvəqqəti məs'ul redaqtor:
Ә. RIZAJEV

Kino «Mosqva»

Revoljusion səsli film
«BALTIQLILӘR»
Mydafiə səsli film
«DӘNIZ POSTU»
Seanslarын başlanışı 8½ və 10½-da
2-çi zalda səsli, mydafiə filmi
ÇӘBHӘ və ARXA
Seansların başlanışı axşam saat 8½-da və 10½-da
26-LAR ADЬNA BAQDA
DOSTLAR
Başlanış axşam saat 9-da və 10-45-də

Ermənistan SSR Xalq Qomissarları Sovetinin nəşrijjatı «Xorhrdajin Hajastan» mətbəəsi. Redaqsijanın adresi: Jerevan Onunjans kycəsi № 23 telefon № 33-30. Baş mətbuat mydirliji myvəkkili Ә—4265